

IDŐKÖZI JELENTÉS

2018
ÁPRILIS

Beszámoló az MNB 2018 első negyedévi tevékenységéről

2018
ÁPRILIS

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. tv. előírja, hogy az MNB a monetáris folyamatok alakulásáról és alapvető feladatai körébe tartozó egyéb lényeges kérdésekről – amennyiben törvény eltérően nem rendelkezik – legalább negyedévente jelentést készít és hoz nyilvánosságra. Az ennek az előírásnak megfelelően kialakult MNB-s publikációs rend egyik eleme az évente kétszer megjelenő Időközi jelentés.

A jelentés nem tartalmazza a Pénzügyi Békéltető Testület beszámolóját.

A jelentés a 2018. március 31-ig terjedő időszak adataira épül.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

Tartalom

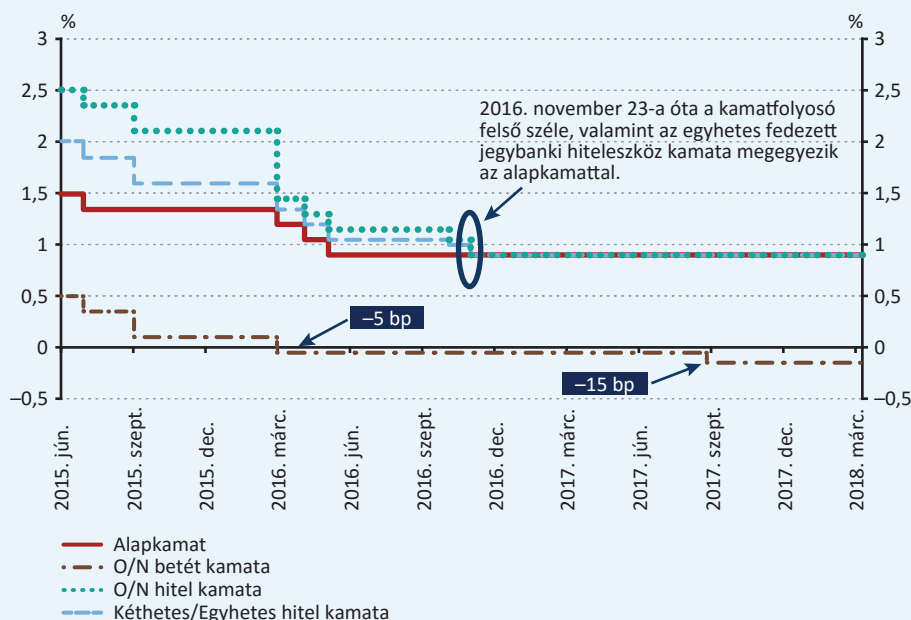
1. Monetáris politika	5
2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	11
3. Az MNB felügyeleti tevékenysége	16
4. Az MNB fogyasztóvédelmi tevékenysége	21
5. Szanálás	24
6. Devizatartalékok	25
7. Készpénz-logisztikai tevékenység	26
8. Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás	34
9. Az MNB statisztikai tevékenysége	36

1. Monetáris politika

2018 első negyedében a Monetáris Tanács nem változtatott az irányadó kamatláb értékén. A jegybank a 2016. májusi kamatléptetés óta 0,9 százalékon tartotta az alapkamatot, az egynapos jegybanki fedezett hitel kamatát és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát, míg az egynapos jegybanki betét kamatát -0,15 százalékon hagyta (1. ábra). **A Monetáris Tanács fenntartotta a három hónapos betétállomány 75 milliárd forintos mennyiségi korlátját,** miközben a forintlikviditást nyújtó swapeszközök állományának és lejárat szerkezetének felértékelődött jelentősége megmaradt. Márciusi ülésén a Tanács a 2018 második negyedévre megcélzott átlagos kiszorítandó likviditás mértékét legalább 400-600 milliárd forintban határozta meg. **A laza monetáris kondíciók fenntartásának köszönhetően a 3 hónapos BUBOR szintje 0 százalék közelében tartózkodott a negyedév során, a 3 hónapos DKJ hozama, valamint a swappiaci hozamok pedig historikus mélypontra, 0 százalék közelében, illetve alatta alakultak.**

1. ábra
A Magyar Nemzeti Bank irányadó eszközeinek alakulása

Forrás: KSH.

A Monetáris Tanács fontosnak tartja, hogy a laza monetáris kondíciók a hozamgörbének nemcsak a rövid, hanem hosszabb szakaszán is érvényesüljenek. Ennek biztosítása érdekében a Tanács 2017. novemberében két nemkonvencionális eszköz 2018. januári bevezetéséről döntött. A döntés értelmében egyrészt egy monetáris politikai célú, feltétel nélküli, 5 és 10 éves futamidejű kamatcsere-eszköz (MIRS) került bevezetésre. A Monetáris Tanács 2017. novemberében a MIRS eszköz 2018 első negyedéves keretösszegét 300 milliárd forintban határozta meg, 2018. márciusban pedig arról döntött úgy, hogy az eszköz első féléves keretösszege 600 milliárd forint. Másrészt a jegybank célzott jelzáloglevél-vásárlási programot is indított, amelynek keretében 3 éves vagy annál hosszabb eredeti futamidejű jelzálogleveleket vásárol. A jelzáloglevél-vásárlások a másodlagos piacon 2018 január 16-án, az elsődleges piacon – az MNB aukciókon történő részvételével – március elején kezdődtek.

A jegybank mind a jelzáloglevél-vásárlásokat, mind a monetáris politikai célú kamatcsereeszközt programszerűen, folyamatosan és hosszú ideig kívánja működtetni, így azok a monetáris politikai eszköztár szerves részét képezik. A Monetáris Tanács előretékintő iránymutatásával összhangban az új eszközök hatékonyan járulnak hozzá a laza monetáris kondíciók tartós fennmaradásához és a pénzügyi stabilitás javulásához. A Monetáris Tanács a program értékelése során kiemelten vizsgálja a hazai hosszú hozamok nemzetközi hozamokhoz viszonyított relatív pozícióját.

A Monetáris Tanács márciusi Inflációs jelentésben szereplő monetáris politikai helyzetértékelése szerint a belső kereslet élénkülésével párhuzamosan a hazai kibocsátás a potenciális szintje közelében alakul. Az inflációs cél fenntartható elérése 2019 közepére várható, ami megegyezik a decemberi Inflációs jelentés prognózisával. A Monetáris Tanács előretékintő iránymutatása szerint a jegybank aktuális előrejelzési feltételeinek teljesülése mellett a cél fenntartható eléréséhez az alapkamat, valamint a laza rövid és hosszú oldali monetáris kondíciók tartós fenntartása szükséges. A Monetáris Tanács kiemelt figyelemmel követi az inflációt övező kockázatokat, valamint a monetáris kondíciók alakulását, és a kibővített eszköztár alkalmazásával biztosítja a laza monetáris kondíciók tartós fennmaradását.

A Monetáris Tanács a márciusi Inflációs jelentés publikálása előtt áttekintette az inflációs és makrogazdaság folyamatokat. A hazai árindex alakulása lényegében megfelelt a decemberi Inflációs jelentés prognózisának, és a toleranciasáv alsó felében alakult. A maginfláció 2017 szeptembere óta tartó csökkenése folytatódott. Az infláció márciusban 2,0 százalék, a maginfláció 2,4 százalék volt. Az alapfolyamatot jellemző mutatók nem változtak és továbbra is érdemben elmaradnak a maginflációtól. A hazai foglalkoztatás bővülése, a feszes munkaerőpiac, valamint a minimálbér és a garantált bérminimum emelése a bérek általános, dinamikus növekedését okozták, ami az idei év elején is jellemző maradt. Ennek költségnövelő hatását ellensúlyozzák az év eleji munkáltatóijárlék-csökkentések, a társasági adókulcs 2017. évi csökkentése és a gazdaság fokozatos fehérédése. Az év elején a szolgáltató szektor árai a tavalyinál valamelyest gyorsabban, de továbbra is visszafogott mértékben emelkedtek, így – a jegybank várakozásával összhangban – a bérek oldaláról érdemi inflációs hatás továbbra sem azonosítható. Az eurozónában az inflációs alapfolyamatok az EKB előrejelzései szerint az elkövetkező években is visszafogottak maradnak. A világpiacon olajárak nagyobb volatilitás mellett a 60-70 dolláros sávban alakultak, a globális inflációs alapfolyamatokban továbbra sem mutatkozik stabil felfelé mutató trend. Ezzel összhangban a Monetáris Tanács a magyar gazdaság esetében a visszafogott külső inflációs környezet fennmaradására számít.

Az aktuális előrejelzés szerint az infláció a tavaszi hónapoktól kezdve főként az üzemanyagokhoz kötődő bázishatások következtében emelkedik, de továbbra is a toleranciasáv alsó felében alakul. Az előrejelzési horizonton az élénk belső kereslet és az emelkedő bérezési alapfolyamatok miatt az adószűrt maginfláció fokozatos emelkedése várható. Az eurozóna tartósan mérsékelt inflációs folyamatai, a historikusan alacsony szinten stabilizálódó lakossági inflációs várakozások és a munkáltatói járulékok fokozatos csökkentése azonban visszafogják az áremelkedés ütemét.

2018-ban a GDP 4,2 százalékos bővülése várható, majd a növekedés – az előrejelzés feltevéseinek teljesülése mellett – 2019-től fokozatosan lassul. A gazdaság növekedésével párhuzamosan a munkanélküliségi ráta is enyhén tovább mérséklődik. A belső kereslet élénkülésével a kibocsátás potenciális szintje közelében alakul, így a hosszabb távú kilátások tekintetében a gazdasági növekedés szempontjából a termelékenységnek és a versenyképességnek egyre meghatározóbb szerepe lesz. Előretékintve a növekedést továbbra is a belső kereslet bővülése támogatja. A fogyasztás növekedéséhez a dinamikus reálbéremelkedés, a magas nettó pénzügyi vagyon, valamint a lakáspiac fellendülésének másodkörös hatásai egyaránt hozzájárulnak. Az előrejelzési horizont első felében a beruházások további dinamikus bővülése várható, amit a vállalati beruházási alapfolyamatok erősödése, a lakáspiac élénkülése, az alacsony kamatkörnyezet, a jegybanki programok miatt a kkv hitelek jelentős bővülése, valamint az uniós forrásfelhasználás felfutása egyaránt támogat. Az előrejelzési horizont második felében a vállalati nagyberuházások bázisba kerülése, az európai uniós támogatások kifutása, illetve a hatályos szabályozás alapján az új lakástranzakciókhoz kötődő általános forgalmi adó visszaállítása következtében megtorpanó lakáspiaci ciklus a nemzetgazdasági beruházások mérséklődéséhez vezethet. A kedvező globális konjunktúrális kilátások nyomán a decemberi feltevésekhez képest a külső kereslet élénkebb bővülése várható. Emellett a hazai exportpiaci részesedés emelkedését az új ipari kapacitások kiépülése is támogatja.

2018-ban az élénk belföldi felhasználás eredményeként tovább folytatódik a folyó fizetési mérleg többletének csökkenése. Az EU-transzferek bővülő felhasználása azonban ellensúlyozza a külkereskedelmi többlet csökkenését, így a külső finanszírozási képesség továbbra is viszonylag magas szinten alakul. 2019-től a belső kereslet lassuló bővülésével megáll a folyó fizetési mérleg többletének csökkenése. A számottevő finanszírozási képességnek köszönhetően az ország külső sérülékenysége tovább mérséklődik az előrejelzési horizonton. Az előrejelzési horizont második felében a belföldi felhasználás lassuló bővülése mellett a jelentős FDI-befektetések nyomán továbbra is gyors exportnövekedésnek köszönhetően a folyó fizetési mérleg mérséklődése megáll. Az EU-transzferek felhasználása a következő években érdemben hozzájárulhat a GDP 4 százaléka körül alakuló külső finanszírozási képességhez. A magas finanszírozási képességgel összhangban folytatódhat az ország nettó külső adósságának mérséklődése, ami támogatja a külső sérülékenység további csökkenését. A költségvetés 2017. évi hiánya az előzetes pénzügyi számla adatok szerint a GDP 1,9 százaléka volt, ami összhangban volt az MNB várakozásával, és a 2,4 százalékos törvényi előirányzat alatt alakult. A 2018. évi hiány a jegybank előrejelzése szerint az idei előirányzatban szereplő 2,4 százalékos célnak megfelelő lehet, amit 2019-ben és 2020-ban fokozatosan mérséklődő, 2 százalék körüli deficitpálya követ. Az államadósság-ráta 2017-ben 2 százalékpontot meghaladó mértékben csökkent. Az adósságráta kedvező alakulását támogatja az élénk gazdasági növekedés, valamint az államháztartás kamatterheinek mérséklődése. Az adósság csökkenése a teljes előrejelzési horizonton folytatódik, ezzel megfelelve az európai uniós és magyar költségvetési szabályoknak.

A kelet-közép-európai régió pénzpiaci folyamatait leginkább a térség jegybankjainak a lépései és a fejlett piaci események határozták meg. A fejlett piaci hozamemelkedéssel összhangban a régiós hosszú lejáratú bankközi és állampapírpiaci hozamok is emelkedtek. **A magyar hosszú bankközi és állampapírpiaci hozamok január közepéig számottevően csökkentek a jegybanki kommunikáció és az MNB új eszközeinek hatására**, amit később részben korrigált a globális hozamemelkedési nyomás és a forint kamatswappi spekulatív pozíciók leépülése. A hazai bankközi piacon az éven belüli BUBOR-jegyzések december közepe óta nem változtak számottevően, a bankközi forward hozamgörbe 5 év körüli szakasza viszont a nemzetközi hozamemelkedéssel összhangban mintegy 30 bázisponttal felfelé toldott. Hasonló emelkedés történt az állampapírpiacra is a negyedév során. Az időszak aukción erős kereslet mutatkozott. A hazai hosszú felárak az év elején megfigyelt nemzetközi hozamemelkedéssel párhuzamosan nőttek, hosszabb horizonton vizsgálva azonban az euroövezeti és régiós hozamokhoz viszonyított felárak összességében csökkentek. Az időszak során a forint kismértékben erősödött az euróval szemben. A hazai monetáris politika szempontjából leginkább meghatározó euroövezeti monetáris kondíciók a piaci előrejelzések alapján várhatóan továbbra is lazák maradnak.

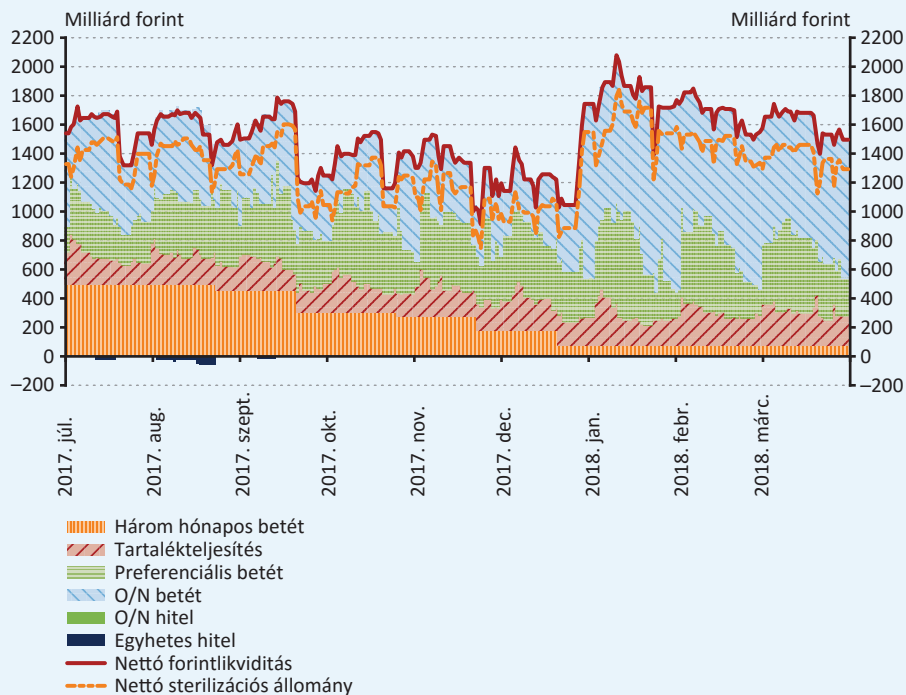
A makrogazdasági kilátásokat kétirányú kockázatok övezik. A Monetáris Tanács a márciusi Inflációs jelentés alappályája mellett két alternatív forgatókönyvet emelt ki. A mérsékelt globális inflációt feltételező alternatív forgatókönyv szerint a globális konjunktúra lassulása enyhébb külső inflációnövekedést eredményez, ami az alappályánál alacsonyabb hazai inflációs pályát jelent, miközben a GDP-növekedést kismértékben visszafogja. A gyorsabb bérnövekedést feltételező pálya nyomán a gazdasági növekedés erőteljesebb, míg az infláció magasabb az alappálya-előrejelzésnél. A kiemelt forgatókönyvek mellett a Monetáris Tanács a további kockázatok között a gyorsabb fejlett piaci hozamemelkedést, a vártnál alacsonyabb beruházási aktivitást, valamint az exportpiaci részesedésünk vártnál gyorsabb bővülését valószínűsítő forgatókönyveket tárgyalta.

A MONETÁRIS POLITIKAI ESZKÖZTÁR VÁLTOZÁSAI

2018 első negyedében a bankrendszer nettó forintlikviditása (jegybanknál tartott betétek és jegybank által nyújtott hitelek nettósított állománya), együttesen 245 milliárd forinttal, 1498 milliárd forintra csökkentek. A likviditást mindenekelőtt a Kincstári Egységes Számla (KESZ) egyenlegének a költségvetési folyamatokhoz kapcsolódó növekedése és a készpénzállomány bővülése szűkítették, az MNB likviditásnyújtó műveletei pedig kisebb mértékben bővítették. Figyelembe véve ugyanakkor, hogy 2017 utolsó napjaiban a KESZ több mint 600 milliárd forintos kiáramlása erőteljesen bővítette a bankrendszeri likviditást, negyedéves átlagban a bankrendszer likviditásának 381 milliárd forintos emelkedése volt tapasztalható. (lásd 2. ábra)

2. ábra

A bankrendszer forintlikviditásának alakulása és a jegybank monetáris politikai eszközeinek igénybevétele

Megjegyzés: a Növekedési Hitelprogram III. pilléréhez tartozó swapok nélkül. A nettó sterilizációs állomány a preferenciális, O/N és 3 hónapos betétek összegével egyenlő, az O/N és egyhetes hitelekkel való nettósítás után.

Forrás: MNB.

A MENNYISÉGI KORLÁTOZÁS RENDSZERE

A Monetáris Tanács 2018. első negyedévében az alapkamatot, illetve az egynapos és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát 0,9 százalékon, az egynapos jegybanki betét kamatát pedig -0,15 százalékon, azaz változatlanul hagyta. A Monetáris Tanács döntése értelmében emellett az MNB a negyedév egészében fenntartotta a 3 hónapos betétállomány 2017 decemberében elért, 75 milliárd forintos mennyiségi korlátját, ezzel biztosítva, hogy a három hónapos betétből kiszorított likviditás mind a bankközi, mind az egyéb releváns piacokon hozzájáruljon a laza monetáris kondíciók fenntartásához.

A három hónapos betétből kiszorított likviditás sterilizációs eszközökben megjelenő része az egynapos (overnight) betétben, illetve a preferenciális betétben került lekötésre, utóbbi esetében a korábbi negyedévekben már megszokott, hónap elején növekvő, majd a hónap második felében csökkenő igénybevétel mellett. A kiszorítási hatás tekintetében kiemelt jelentőségű O/N betétállomány a negyedéves időszakban magas szinteken stabilizálódott: értéke januárban átlagosan 1035, februárban 904, márciusban pedig 843 milliárd forint volt. A negyedéves átlag 928 milliárd forintot tett ki, ami meghaladta a Monetáris Tanács által 2017 decemberében meghatározott 400-600 milliárd forintos értéket. A Monetáris Tanács márciusi értékelése szerint ugyanakkor a célszintnél magasabb kiszorításra szükség volt a laza monetáris kondíciók fenntartásához. A Monetáris Tanács márciusban a második negyedévre megcélzott átlagos kiszorítandó likviditás mértékét legalább 400-600 milliárd forintban határozta meg, és rögzítette, hogy a tényleges kiszorításnak olyan mértékűnek kell lennie, amely továbbra is biztosítja a kialakult laza monetáris kondíciók tartós fenntartását.

A finomhangoló FX-swapok egyenetlen lejáratának simítása, illetve a meglévő, aktuálisan lejárató összegek ellentételezése érdekében az MNB a negyedév folyamán 1, 3 és 6 hónapon rendre 5, 1, illetve 1 tendert tartott, ezeken összesen 109, 25 és 25 milliárd forint mennyiséget hirdetett meg, és 81, 25 és 25 milliárd forintot fogadott el. A hosszú hozamok tekintetében kiemelten fontos 12 hónapos futamidőn az MNB 12 tendert tartott, összesen 353 milliárd forint meghirdetett és 378 milliárd forint elfogadott mennyiséggel. A jegybanki finomhangoló swapok összesített állománya a negyedév elején 1518, míg az időszak végén 1528 milliárd forintot tett ki, azaz az állomány lényegében stagnált. A bankrendszer hitelfelvétele a likviditás-többletes időszakokkal összhangban nem volt számottevő: a negyedévben összesen 38 milliárd

forint értékben vettek fel egynapos hitelt a hitelintézetek, egyhetes hitelfelvétel pedig nem történt. Az egynapos hitelek negyedéves átlaga 0,4 milliárd forint volt.

A mennyiségi korlátozás céljaival összhangban a rövid pénzügyi hozamok stabilan alacsony szinten alakultak. Az egynapos piaci kamatszintet mérő HUFONIA az egész negyedév folyamán jellemzően a 0 százalék közelében, a negatív oldalon tartózkodott, negyedéves átlaga -6 bázispont volt. A kamattranszmisszió szempontjából kitüntetett jelentőségű három hónapos referenciahozamok jellemzően egy 0 közeli nagyon szűk sávban ingadoztak. A BUBOR jegyzések 2-3 bázisponton, a diszkontkincstárjegy (DKJ) hozamok pedig egész negyedévben -4 és +1 bázispont között hullámzottak. Az FRA-kból származtatott azonnali hozam az időszakban 2 és 5 bázispont között stagnált. A három hónapos swap-ügyletekből számolt implikált forint-hozamok +7 bázispontos átlagot mutattak az időszak folyamán.

A HOSSZÚ HOZAMOKRA HATÓ JEGYBANKI ESZKÖZÖK

A Monetáris Tanács célja, hogy a laza monetáris kondíciók a hozamgörbének nemcsak a rövid, hanem hosszabb szakaszán is érvényesüljenek. Ennek megfelelően az MNB 2017. november 21-én két nemkonvencionális eszköz 2018. januári bevezetéséről döntött, amelyek a monetáris politikai eszköztár szerves részét képezik. A döntés értelmében egyrészt egy monetáris politikai célú, feltétel nélküli, 5 és 10 éves futamidejű kamatcsere-eszköz (MIRS) került bevezetésre. A Monetáris Tanács 2017. novemberében a MIRS eszköz 2018 első negyedéves keretösszegét 300 milliárd forintban határozta meg, 2018. márciusban pedig arról döntött úgy, hogy az eszköz első féléves keretösszege 600 milliárd forint. Másrészt a jegybank célzott jelzáloglevél-vásárlási programot is indított, amelynek keretében 3 éves vagy annál hosszabb eredeti futamidejű jelzálogleveleket vásárol. A jelzáloglevél-vásárlások a másodlagos piacon 2018 januárban, az elsődleges piacon – az MNB aukciókon történő részvételével – március elején kezdődtek.

A MIRS tenderek 2018. január 18-tól kéthetente kerülnek megrendezésre 5 és 10 éves futamidőkön. Az első tenderen jelentkezett érdemi banki túlkereslet miatt az MNB a február 1-jei tendertől kezdve megváltoztatta az allokáció módját, bevezetve az egyenletesebb elfogadást lehetővé tevő, mérlegfőösszegarányos eljárást. Az I. negyedévben az 5 éves futamidejű MIRS-eszköz tenderein 85, míg a 10 éves futamidejű eszköz tenderein 250 milliárd forintnyi ajánlatot fogadott el az MNB. Az eszközzel kapcsolatos felfokozott piaci várakozások miatt és a nemzetközi, illetve régiós trendeket követve az 5 és 10 éves implikált forinthatározások január második felétől növekedésnek indultak, majd a módosított allokációs eljárás bevezetése után, február elejétől stabilizálódtak, majd lassú csökkenésbe kezdtek. A negyedév végére a február eleji lokális csúcshoz képest az 5 éves forint állampapír hozamok 25 bázispontot csökkenve 1,24 százalékon, a 10 évesek pedig 28 bázispontot csökkenve 2,39 százalékon zártak. A hosszú forint állampapír hozamok jegybanki fókuszba kerülését megelőző, 2017 nyári szintekhez képest ezek az értékek 60-70 bázispontos csökkenést jelentettek, miközben a régióban az 5 és 10 éves lengyel hozamok csupán 20-35 bázisponttal csökkentek, a cseh 85-120 bázisponttal, a román pedig 60-150 bázisponttal nőttek.

A Jelzáloglevél-vásárlási program a feltételeknek megfelelő értékpapírok másodpiaci vásárlásával 2018. január 16-án elindult. Az MNB vásárlásai a hosszabb futamidőkön nagyságrendileg 40-50 bázisponttal a hasonló futamidejű, benchmark állampapírhozamok alá szorították a piaci hozamot. A program feltételeinek megfelelő jelzáloglevelek közül március végéig 13 értékpapírból 97 milliárd forint névértékben vásárolt az MNB. A program keretében lebonyolított elsődleges kibocsátások a már alacsonyabb hozamú piaci környezetben kezdődtek meg, melyeken az MNB a kibocsátók által megadott indikatív kibocsátási mennyiség 50 százaléka erejéig adott be kötelező vételi ajánlatot. Az elsődleges piacon az MNB 7 aukción összesen 28 milliárd forint névértékű jelzáloglevelet vásárolt.

A PIACI HITELPROGRAM

A Piaci Hitelprogramban (PHP) 2017-re tett banki hitelezési vállalások teljesítésének ellenőrzésére a hitelezési adatok rendelkezésre állásakor, 2018 február végén került sor. A PHP-ban a hitelintézetek azt vállalták, hogy kkv-hitelezésüket az MNB-vel megkötött hitelezési feltételhez kötött IRS (HIRS) negyedével emelik. A programban a kamatcsere-ügyletek mellett az MNB a részt vevő bankok likviditáskezelését az ügyletek nagyságához kötött preferenciális betételhelyezési lehetőséggel is segíti. A bankrendszer teljes aktív HIRS-állománya 2017 végén 906 milliárd volt, havi 489 milliárd forint preferenciális betételhelyezési lehetőség mellett. A HIRS-ügylettel rendelkező 16 bank mindegyike teljesítette vállalását, szektorszinten pedig a bankok az egy évvel korábbit is meghaladó, mintegy 250 százalékos teljesítést értek el. 2017-ben

részben a bankok vállalásainak köszönhetően a vállalati hitelállomány növekedésének dinamikája elérte a 10 százalékot, a kkv-szektor hitelállománya pedig 12 százalékkal bővült. Vállalását önkéntes alapon egyetlen hitelintézet sem kívánta csökkenteni a 2018-as évre, így a kkv-hitelezés dinamikus növekedése továbbra is biztosított.

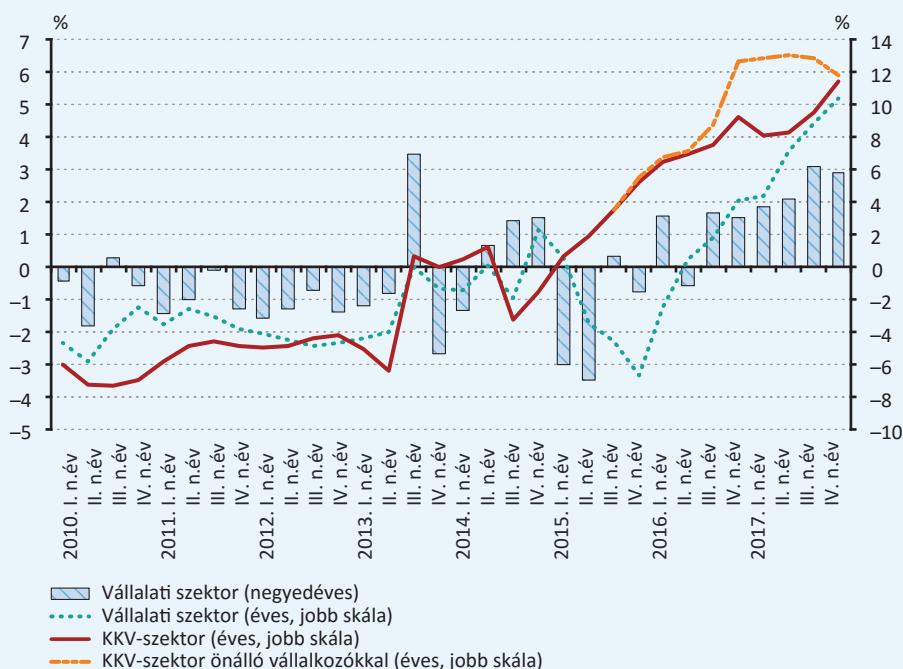
A BANKRENDSZER DEVIZALIKVIDITÁS-KEZELÉSE

Az euro/forint devizacsere piaci felárak az előző időszakhoz hasonlóan, de kisebb volatilitás mellett alakultak; az egynapos (O/N és T/N) futamidőknél néhány kiugró érték volt megfigyelhető mind pozitív, mind negatív irányban. Az egynapos ügyleteknél a legnagyobb kilengések a turbulens nemzetközi időszakokra, az áfa-fizetések időszakára és a MIRS-tenderekhez közeli napokra koncentrálódtak. A hosszabb futamidőkre a felárak nagyobb ugrások nélkül, az egyhetes futamidő néhány napja kivételével még az 50 bázispontos abszolút értékű korláton is belül maradtak. Összességében minden fontosabb futamidőn 0 közeli, és több helyen negatív átlagos felárak láthatók. Az MNB-nek jelenleg nincs aktív, jegybanki eurolikviditást nyújtó euro/forint FX-swap-eszköze.

2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása

A hazai bankrendszer átfogó sokkellenálló-képessége erősnek mondható mind a likviditási, mind pedig a tőkeellátottságot vizsgálva, a kiemelkedő jövedelmezőségi folyamatok pedig hozzájárulnak ennek fenntartásához. A vállalati hitelállomány dinamikája elérte a 10 százalékot, a kkv-szektore pedig mintegy 12 százalékkal emelkedett, míg a háztartási hitelállomány a tavalyi évben növekedésbe fordult, az éves bővülés megközelítette a 3 százalékot. A bankrendszeri hitelezés ciklikus hatása a gazdasági növekedésre nézve egyensúlyinak mondható. Az elmúlt negyedévekben a bankszektor javuló portfólióminőségének meghatározó tényezője volt a vállalati és háztartási hitelekre egyaránt kiterjedő portfóliótisztítás.

3. ábra
A teljes vállalati és a kkv-szektor hitelállományának növekedési üteme

Megjegyzés: Tranzakció alapú, a kkv-szektor 2015. negyedik negyedév előtt bankrendszeri adatok alapján becsülve.
Forrás: MNB.

2017 negyedik negyedévében folytatódott a vállalati hitelezés dinamikus bővülése, így éves összevetésben 10,4 százalékkal emelkedett a vállalati hitelállomány a tranzakciók következtében, jóllehet a válság óta nem látott mértékű bővülésben nagy összegű egyedi ügyletek is szerepet játszottak. Az önálló vállalkozókat is figyelembe véve a kkv-szektor hitelállománya közel 12 százalékkal nőtt. 2017-ben a teljes vállalati hitelállomány bővülése több mint kétszerese volt a megelőző évinek, az új szerződéskötések volumene pedig mintegy 30 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit.

A Hitelezési felmérés során adott banki válaszok alapján a negyedik negyedévben a hitelfeltételek mindkét vállalati méretkategóriában enyhültek. A banki versenyhelyzet tovább fokozódott, ami elsősorban a kamatfelárok csökkenésében mutatkozott meg. A felmérésben részt vevő intézmények válaszai alapján mind a nagyvállalati, mind a kkv-szegmensben erősödött a hitelek iránti kereslet. A bankok 2018 első 6 hónapjára előretekintve is e folyamatok fennmaradására számítanak, különösen a hosszú lejáratú hitelek esetében. 2017-ben a régióban a kamatfelárok általános csökkenése mellett mindenhol növekedett a vállalati hitelállomány, jóllehet a hazainál kisebb mértékben.

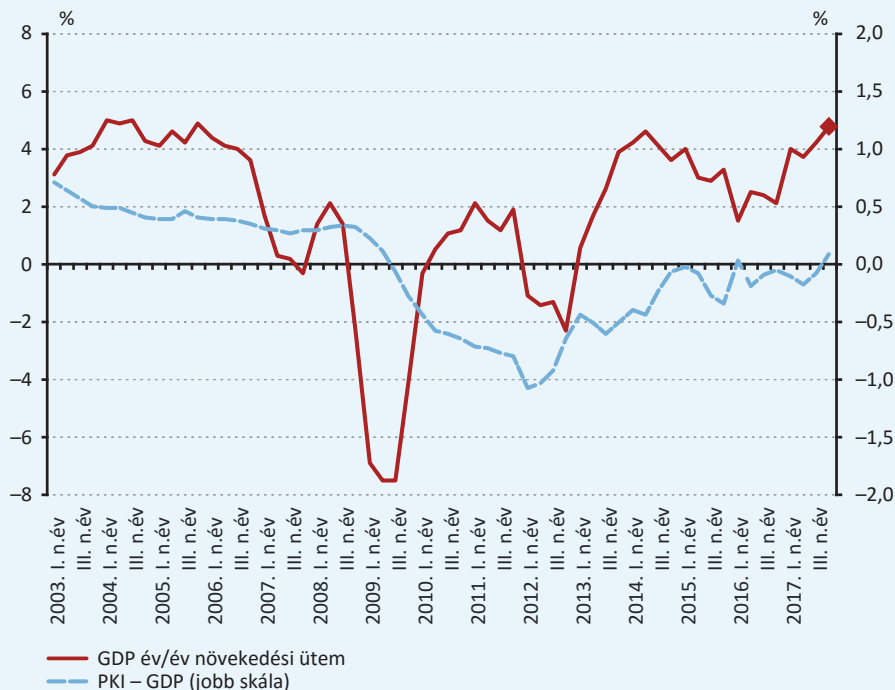
A 2017 végén a Piaci Hitelprogram (PHP) keretében HIRS-ügylettel rendelkező 16 bank mindegyike teljesítette vállalását. Ennek eredményeként szektorszinten a bankok az egy évvel korábbit is meghaladó, mintegy 250 százalékos teljesítést értek el. A 2018-as évre egyetlen hitelintézet sem kívánta csökkenteni vállalását, így a kkv-hitelállomány mintegy 6 százalékanak megfelelő összegű vállalást tettek.

A háztartási szektor hitelezése 2017 végére éves összevetésben 2,7 százalékkal bővült. Az új szerződéskötések volumene éves átlagban 41 százalékkal nőtt, ezen belül az új lakáshitelek kihelyezése 39 százalékkal, míg a személyi kölcsönöké 47 százalékkal emelkedett.

A Hitelezési felmérés keretében adott válaszok alapján a bankok a negyedik negyedévben tovább enyhítettek a fogyasztási hitelek feltételein, és előretekinve is lazítást helyeztek kilátásba mind a lakáscélú, mind a fogyasztási célú hitelek esetében. A lakáshitel-kereslet a bankok érzékelése alapján tovább élénkült, amelyhez továbbra is hozzájárul a Családi Otthontermelési Kedvezmény: a negyedik negyedévben az új kibocsátású lakáshitel-volumen 16 százaléka volt a CSOK-hoz köthető. A lakáscélú új forintbitelek átlagos teljes hitelköltsége (THM) valamennyi kamatfixálás esetében csökkent, míg a felárak esetében elsősorban az 1-5 év közötti kamatperiódusú lakáscélú hiteleknél volt megfigyelhető csökkenés. Előretekinve a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel termékek (MFL) hozzájárulhatnak mind a rögzített kamatozású hitelek térnyeréséhez, mind a felárak csökkenéséhez a verseny élénkülésén keresztül. A negyedik negyedévben a kihelyezett lakáshitelek 13 százaléka MFL hitel volt, a fix kamatozáson belül arányuk pedig már 23 százalékot tett ki. Az utolsó negyedéven belül az MFL termékek egyre erőteljesebb felfutása volt megfigyelhető: 2017 decemberében már mintegy 40 százalékos arányt értek el e hitelek.

A hitelezési folyamatok kínálati feltételeit az MNB a Pénzügyi Kondíciós Indexben összegzi. A mutató alapján a bankrendszeri hitelezés ciklikus hatása a gazdasági növekedésre nézve egyensúlyinak mondható. Tehát a reálgazdaság éves bővülésére sem a ciklust felerősítő, sem pedig a növekedést visszahúzó érdemi hatás nem tapasztalható.

4. ábra
Pénzügyi Kondíciós Index (PKI) és a reál GDP éves növekedése

Megjegyzés: A PKI-mutató a bankrendszer hitelezési tevékenységén keresztül hozzájárulását mutatja a GDP éves növekedési üteméhez. A reál GDP éves növekedési ütemének 2017 negyedik negyedévi adata a KSH szezonálisan és naptárhatással kiigazított első becslése.

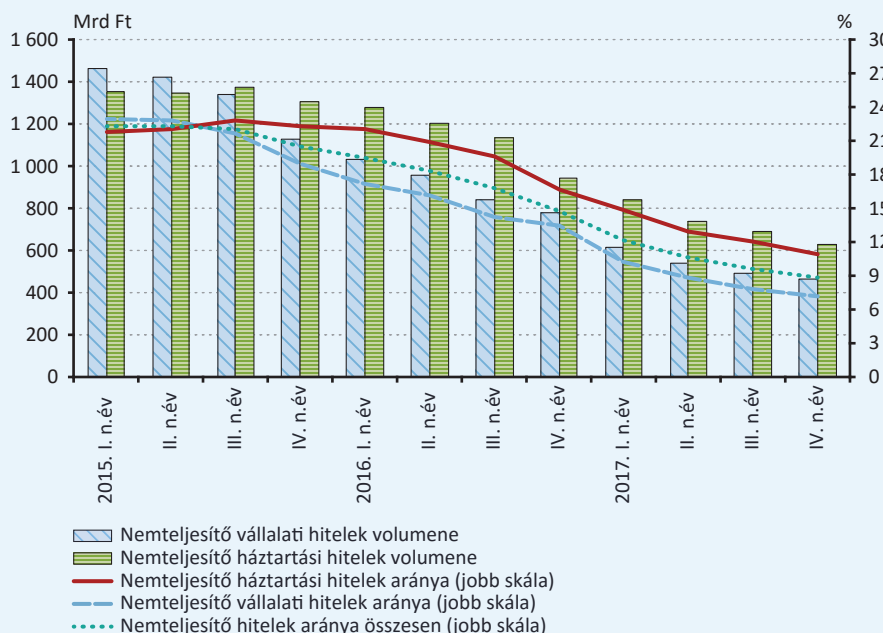
Forrás: MNB, KSH.

2017-ben erős piaci kereslet és fokozatosan alkalmazkodó kínálat mellett folytatódott a hazai lakásárak emelkedése. Az éves nominális lakásár-drágulás az MNB lakásárindex értékei szerint szeptember végén kissé meghaladta a 11 százalékot, reálértelemben pedig 8,7 százalékos éves lakásár-emelkedés volt megfigyelhető a vizsgált időszakban. Az MNB számításai szerint országos átlagban a lakásárak szintje a folyamatos emelkedés ellenére is a makrogazdasági fundamentumok által indokolt szint alatt tartózkodik. Budapesten a lakásárak már elérték az egyensúlyinak tekinthető szintet, így annak ellenére, hogy nem beszélhetünk jelentős túlértékeltségről, a fővárosi piac szoros nyomon követése elengedhetetlen.

A lakáspiac földrajzi alapon és a települések mérete szerint is heterogén képet mutat. Míg a 2014-es lakáspiaci fordulatot követően a piaci forgalom és a lakásárak tekintetében is Budapesten tapasztalhattuk a legnagyobb növekedést, addig 2017-től az előbbtől eltérő folyamatok figyelhetők meg. A fővárosban fokozatosan mérséklődik a lakásárak éves dinamikája, a 2017 harmadik negyedév végén mért 12,4 százalékos éves drágulás már jelentősen elmarad az egy évvel ezelőtti, 20 százalékos feletti árdinamikától. Budapesten – a megnövekedett áraknak is köszönhetően – a lakáspiaci tranzakciók száma is csökkenést mutat. Ezzel szemben a vidéki városokban a stabil lakásár növekedés mellett a piaci forgalom is bővült.

A 90 napon túl késedelmes hitelek állománya már nem jelent kiemelkedő kockázatot a bankrendszer számára. A bankok portfóliótisztítása, a javuló gazdasági környezet, valamint a hitelezés élénkülése egyaránt abba az irányba mutatnak, hogy a nemteljesítő hitelek problémája mind abszolút, mind relatív értelemben csökken. A 90 napon túli késedelemben lévő hitelek aránya már mind a háztartási, mind a vállalati szegmensben 10 százalék alatti értéket vesz fel. 2017 végén a bővebb nemteljesítő definícióval számolt NPL-ráta 7,2 százalék a vállalati hitelek, és 10,9 százalék a háztartási hitelek esetében. Noha az MNB folyamatosan figyelemmel kíséri a követeléskezelők működését, a továbbra is törlesztési nehézségekkel küzdő háztartások helyzete és a probléma szociális vetülete elsősorban jogszabályi és költségvetési eszközökkel kezelhető.

5. ábra
Nemteljesítő hitelek (NPL) aránya a teljes vállalati és lakossági hitelekben belül

Megjegyzés: Az MNB 2015. januártól hatályos adatszolgáltatásai az NPL új CRR/CRD definícióját használják, ahol nemteljesítőnek számít: 1) az adós késedelmé meghaladja a 90 napot. 2) a hitelező feltételezi, hogy a fedezet realizálása nélkül az adós nem lesz képes a teljes tartozását visszafizetni.

Forrás: MNB.

A hitelintézeti szektor jövedelmezősége 2017-ben – az egy évvel korábbi rekordszintű nyereséget is meghaladta – összesen 632 milliárd forintos adózott eredményt ért el. Ezzel összhangban a sajáttőke-arányos jövedelmezőség év végén historikusan magas, 17,6 százalékra emelkedett az előző évi 14,4 százalékhoz képest. Bár az elért eredmény részben továbbra is egyedi és hosszú távon nem fenntartható tényezőkhez köthető – a volatilis tőkearányos megtérülés mintegy 8 százalékra tehető –, a sajáttőke-arányos jövedelmezőség az elsődleges tényezők stabilitásának is köszönhetően jelentősen meghaladja a kockázatmentes hozamot. Éves összehasonlításban a pénzügyi műveletek eredményének, az értékvesztés képzések és visszairások, illetve a jutalék- és díjeredmények emelkedése, valamint a bankadó a várakozásoknak megfelelő mérséklődése növelte az éven belül kumulált profitot. Negatív irányba e a nettó kamatbevételek mozdultak el, utóbbi elsősorban a szűkülő, nemzetközi viszonylatban azonban továbbra is magas kamatmarzsok miatt. Az eredmény alapján a veszteséges bankok száma és mérlegfőösszeg alapú piaci részesedése 3 százalék közeli szintre csökkent, és főleg a szektor kisebb szereplőit érinti.

Az elmúlt évek racionalizáló lépései ellenére a szektor költséghatékonysága nem javult számottevően. Ennek javítása kulcsfontosságú a tartósan alacsony kamatkörnyezet és a technológiai fejlődés jelentette kihívások kezelésében. Ezt egyrészt a bankrendszer konszolidációja, másrészt a digitalizációban rejlő lehetőségek kiaknázása, valamint a nemteljesítő hitelek leépítése tudná segíteni. A költséghatékonyság javulásának a bankrendszeren belüli verseny, különös tekintettel a lakossági hitelezésben történő árverseny erősödése tudna lökést adni, ami ösztönözné a bankokat a szükséges lépések megtétele felé.

A JEGYBANK MAKROPRUDENCIÁLIS TEVÉKENYSÉGE

Az MNB makroprudenciális területe 2018 első negyedévében is aktívan nyomon követte a háztartási hitelezési folyamatok alakulását, különös tekintettel a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel termékekkel kapcsolatos fejleményekre. A minősítés elmúlt időszaki tapasztalatai alapján a piaci szereplőkkel lefolytatott intenzív konzultáció eredményeképp az MNB érintett szakterületei kidolgozták a minősített termékekre vonatkozó pályázati kiírás módosítását. A 2018. március 1-jével módosított keretrendszer az állami kamattámogatott hitelekre vonatkozó feltételek és a minősített termékek feltételrendszerének összehangolását szolgálja, valamint egyéb technikai módosításokat tartalmaz.

Az MNB 2018 első negyedévében a finanszírozási kockázatokat mérséklő célzott makroprudenciális intézkedés, a Bankközi finanszírozási mutató (BFM) bevezetéséről döntött. A 2018. július 1-jén hatályba lépő előírás célja, hogy megelőzze a bankok pénzügyi vállalatoktól származó forrásokra való túlzott ráutaltságának és az ebből eredő rendszerkockázatoknak a kialakulását. Az új MNB-rendelet kapcsán a jegybank egyeztetett az Európai Központi Bankkal és a piaci szereplőkkel is. Ennek nyomán minden releváns észrevételt beépített a szabályozásba, elősegítve az új rendelet gördülékeny jövőbeli alkalmazását és a szabályozás hatékonyságát. Ezen kívül az MNB kidolgozta, és a bankok számára előírta a szabályozás monitoringjának alapját adó adatszolgáltatást is.

Az MNB 2016 januárjától működteti a pénzügyi közvetítőrendszer hitelezési ciklusokon átívelő ellenálló képességének növelésére szolgáló anticiklikus tőkepuffer (Countercyclical Capital Buffer – CCyB) keretrendszerét. Mivel a ciklikus rendszerkockázatok szintjében és dinamikájában az előző negyedéves felülvizsgálathoz képest érdemi változás nem történt, az MNB 2018 első negyedévében – a hitelezés támogatása érdekében – a 0 százalékos szint fenntartásáról döntött.

Az MNB kiemelt hangsúlyt fektet a FinTech innovációk terjedésének szabályozói támogatására. A 2017 második felében lefolytatott felmérése eredményei alapján a jegybank a nemzetközi gyakorlattal is összhangban álló, a FinTech innovációk terjedését támogató megoldási javaslatokat dolgozott ki. A koncepcióhoz kapcsolódó észrevételek beépítésével 2018 első negyedévében az MNB véglegesítette a vonatkozó keretrendszerét, amelynek első eleme egy Innovation Hub (Pénzügyi Innovációs Platform) felállítása volt. A 2018 márciusa óta működő MNB Innovation Hub-on keresztül a piaci szereplők

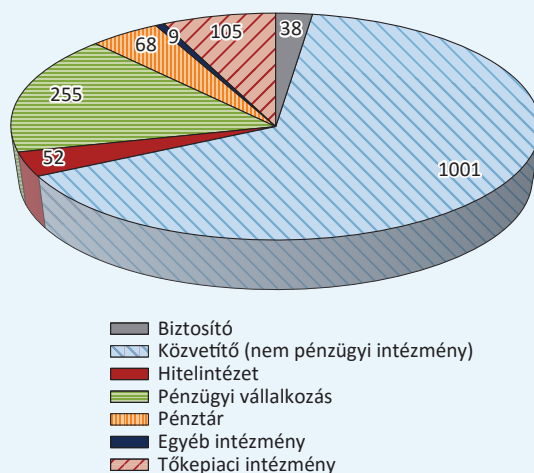
iránymutatást kaphatnak a szabályozó hatóságtól arra vonatkozóan, hogy innovatív megoldásaik milyen módon alkalmazhatók a jelenlegi szabályozói keretrendszerben.

A jegybank szakértői 2018 első negyedében is figyelemmel kísérték a pénzügyi közvetítőrendszert érintő rendszerkockázati értékeléseket, nemzetközi szabályozási folyamatokat, és részt vettek a különböző európai intézmények makroprudenciális politikával foglalkozó munkacsoportjaiban.

3. Az MNB felügyeleti tevékenysége

A Magyar Nemzeti Bank 2018. március 31-ei adata alapján összesen 1528 intézmény prudenciális felügyeletét látja el, amelyek típus szerinti megoszlását a 6. ábra szemlélteti. A felügyelt intézmények száma az év végi állapothoz mérten érdemben nem változott. Az év első negyedévében 39 prudenciális és 4 piacfelügyeleti vizsgálat indult, illetve 27 prudenciális és 5 piacfelügyeleti vizsgálat lezárása történt meg. Az MNB a tárgyidőszakban összesen 208 prudenciális engedélyező és jogérvényesítő határozatot adott ki, továbbá a piacfelügyeleti és kibocsátói felügyelési területen összesen 192 hatósági döntés született. Az intézkedések során 149,3 millió forint prudenciális intézményi bírság, illetve 52,6 millió forint piacfelügyeleti és felügyeleti bírság kiszabására került sor.

6. ábra
A felügyelt intézmények típus szerinti megoszlása
(2018.03.31-én, db)

Forrás: MNB

Az MNB a felügyeleti hatósági eljárásaiban – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – 2018. január 1-től teljes körűen áttért az elektronikus ügyintézésre.

Az MNB **hitelintézetek felügyeletéért felelős szakterülete** az első negyedévben 7 vizsgálatot zárt le, amelyből valamennyi eljárás még 2017-ben indult. A vizsgálatok minden esetben – 1 átfogó és 6 cél – bírsággal és intézkedést előíró határozattal zárultak, a kiszabott bírságok összege 27,1 millió forint volt. A feltárt jogsértések közül bírság kiszabására különösen a belső kontrollrendszerekre, a belső irányításra, valamint az adatszolgáltatásra vonatkozó előírások megsértése miatt került sor.

Az MNB a beszámoló időszakában realizálta az egyik nagybank és az összevont alapú felügyelet alá tartozó leányvállalatainál végzett átfogó csoportvizsgálat megállapításait. A határozatban összesen 19,4 millió forint bírság megfizetésére és a jogsértő állapot megszüntetésére kötelezte az intézményeket egyes pénzügyi- és befektetési szolgáltatási, adatszolgáltatási, adatkezelési, valamint informatikai biztonsági tevékenységet érintő hiányosságok miatt. Kiemelendő, hogy a feltárt jogsértések nem hordoznak rendszerkockázatot és nem veszélyeztetik a bankcsoport megbízható működését.

A beszámoló időszakában 2 hitelintézetnél kezdődött meg a likviditásmegfelelésére irányuló helyszíni ILAAP vizsgálat, emellett 2 folyamatban lévő ügy került lezárásra. Az intézmények tőkefelelését érintő – a tőkefelelés belső értékelési folyamatára irányuló – ICAAP vizsgálatokból a 2017-ben indított eljárások közül egy kivételével mindegyik lezárásra került. Az idén már 4 ICAAP vizsgálat kezdődött meg a nemzetközi nagybankok körében.

Az MNB már 2016-ban „zéró-toleranciát” hirdetett az elemzési és felügyeleti tevékenységének alapját adó adatszolgáltatások minőségét illetően. Ennek szellemében több szektorszintű konzultációt tartott a felügyelet, majd türelmi időt követően az adatok megfelelőségének ellenőrzése céljából vizsgálatokat indított. Az első negyedévben lezárt vizsgálatok jelentős számszaki eltéréseket nem tártak fel. A jegybank kiemelten kezeli az IFRS átállást, amelynek keretében fokozott figyelemmel kíséri az IFRS9-re való áttérést, illetve a 2018. január 1-jétől életbe lépő új adatszolgáltatási táblák megfelelő színvonalú és határidőre történő kitöltését.

2018-ban két új ajánlást bocsátott ki az MNB az ingatlanértékeléssel, illetve a projekthitelek értékelésével kapcsolatos kockázatok kezelésére. Az ingatlanok kockázatnak kitett pénzügyi intézmények számára kiadott, ingatlanokkal összefüggő kockázatok kezeléséről szóló ajánlás leghangsúlyosabb témaköreit az értékbecslőkkel, az értékbecslések tartalmával és a piaci érték meghatározásának módszertanával kapcsolatos elemek adják. A hitelintézeteknek szóló új projektértékelési ajánlás egyebek közt kezdeményezi a teljesítő ingatlanfinanszírozási projekthitelek speciális mutatószámok alapján történő figyelemmel kísérését, a már nem teljesítő állománynál pedig a megfelelő értékvesztési szint fokozatos megképzését. A szabályozó dokumentumok kiadása előtt annak szempontjairól az MNB egyeztetéseket folytatott több szakmai szervezettel. Ezen ajánlásokhoz szorosan kapcsolódik a magas nemteljesítő állományok hatékony kezelését és ütemezett lebontását célzó ajánlás, amely konkrét szervezeti és a folyamatokra vonatkozó elvárásokat fogalmaz meg azon intézményekkel szemben, amelyek akár a lakossági, akár a vállalati szektorban a küszöbértéket meghaladó nemteljesítő hitelállománnyal rendelkeznek.

Az MNB az első negyedévi vizsgálata során – összhangban az idei évre meghirdetett felügyeleti prioritásokkal – a felépülő kockázatok időben történő és előretekintő azonosítása érdekében kiemelt figyelmet fordított a hitelintézetek üzleti modell elemzésére. Az elemzések fókuszában annak értékelése állt, hogy az egyes bankok által alkalmazott stratégiák és üzleti modellek mennyire reálisak és fenntarthatóak hosszú távon, valamint kellően biztosítják-e a jövőben is az intézmények életképességét és a hazai pénzügyi rendszer egészséges működésének fenntartását.

Felkészülve az Európai Bankhatóság várhatóan 2019-től hatályba lépő iránymutatására, a felügyeleti stressz tesztek eredménye alapján az I. negyedévben megkezdődött a hazai bankrendszer szereplőire a Capital Guidance iránymutatás (P2G) meghatározása. A P2G a SREP-tőkekövetelmény (TSCR) és a makroprudenciális tőkepufferek (együttesen OCR) feletti többlettőke tartására megfogalmazott felügyeleti ajánlást jelenti. Bár a P2G keretében meghatározott minimum szinttől való elmaradás – amennyiben az intézmény az OCR követelményt még teljesíti – nem jár automatikus szankcióval, de mindenképpen maga után vonja a tőkehelyzet szoros felügyeleti monitoringját.

A **pénzpiaci szektor engedélyezési eljárásai során** a negyedévben – az intézmények kérelmére – visszavonásra került egy jelzálogbank alapítási engedélye, továbbá egy pénzforgalmi intézmény tevékenységi engedélye. A működési kockázat tőkekövetelményének számításához a fejlett mérési módszer alkalmazásával kapcsolatosan két bank részére került kibocsátásra határozat. Az MNB engedélyezett továbbá két, pénzügyi intézmények közötti szerződésállomány átruházást.

2018. január 13-án hatályba lépett az egyes fizetési szolgáltatókról szóló törvény PSD2 irányelvnek való megfelelés miatti módosítása. A módosított szabályok értelmében a 2018. január 13-án már működő pénzforgalmi intézmények és elektronikus pénzkibocsátók kötelesek voltak 2018. február 28-ig az új pénzforgalmi szabályoknak való megfelelésükről ún. megfelelésigazolási kérelmet benyújtani annak érdekében, hogy tevékenységüket 2018. július 13-át követően is végzhessék. Az MNB-nek a beérkezett kérelmeket a vonatkozó rendelkezések értelmében 2018. július 13-ig kell elbírálnia.

A **biztosítók körében** a negyedévben 4 új vizsgálat indult, továbbá 4 vizsgálat zárult le, amelyek következményeként 53 millió forint prudenciális és fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki az MNB.

A tárgyidőszakban lezárt vizsgálatok során az MNB hiányosságot azonosított az intézmények belső kontrollrendszerének megfelelőségével, a vizsgált termékek szerződéses feltételeivel, a nyugdíjbiztosítási termékekhez kapcsolódó TKM számítással és ügyféltájékoztatói gyakorlattal, a befektetési terület szabályozottságával és a Szolvencia II-es adatszolgáltatások megfelelőségével, továbbá a vizsgált termékek állománykezelési gyakorlatával kapcsolatban. Precedens értékű, hogy az MNB a 2017 januárjában hatályba lépett új etikus szabályozás megsértését is megállapította és szankcionálta az egyik biztosító átfogó vizsgálata során.

A megújult biztosítói vizsgálati módszertan szellemében az eljárásokban továbbra is kiemelt jelentőséget kapott a biztosítók üzleti modell elemzése, amely során a jegybank átfogó képet kaphat az intézmények hosszú távú profitábilis működését veszélyeztető kockázatokról. Prioritás volt továbbá az etikus életbiztosítási koncepciónak való megfelelés szempontjából az életági termékek vizsgálata, a lakásbiztosítási termékek ellenőrzése, továbbá a befektetési tevékenység vizsgálata.

Az MNB tíz éves stratégiai jövőképet fogalmazott meg a biztosítási szektor főbb mutatóinak elemzése alapján, amelyet 2018. február 7-én mutatott be a nyilvánosság számára. A tanulmányban vázoltakat szakmai vitaindítónak, nyomon követhető támpontnak szánja a jegybank. Az etikus életbiztosítási szabályozás hatályba lépését követően a megtakarítási jellegű életbiztosítások állománydíjában egy enyhe – 4,4%-os – csökkenés tapasztalható. Pozitívum, hogy a unit-linked termékek költségszintje folyamatosan az MNB által ajánlott célsávon belül mozog, továbbá általánosságban elmondható, hogy az új szabályozói környezet nem okozott piaci sokkot a biztosítási szektorban.

A beszámoló negyedében a Szolvencia II szerinti tőkeszükséglet számítás felülvizsgálatának fontos szakasza zárult. Az EIOPA által koordinált, az MNB aktív részvételével zajló folyamat hazai szempontból jelentős sikerrel ért véget: az Európai Bizottságnak javasolt módosítások révén a természeti katasztrófa, valamint a kamatláb kockázatok esetében a hazai körülményekhez jobban illeszkedő kalibráció valósulhat meg. A 2017. év utolsó negyedévére vonatkozó Szolvencia II adat-szolgáltatás adatai alapján a hazai biztosítási szektor tőkemegfelelése továbbra is stabil (224%), az uniós átlagnak megfelelő.

A jegybank a piaci igények átfogó megismerése érdekében indított konzultáció keretében, 2017 végén a FinTech újításokat fejlesztő és kínáló piaci szereplők hozzáállásának és javaslatainak felmérésére kidolgozott specifikus kérdőív formájában fordult a biztosítói, biztosításközvetítői és pénztári szektorhoz. A beérkezett kérdőívek feldolgozását az MNB az első negyedévben elvégezte, amelynek eredményeként további személyes találkozókat kezdeményezett e szektorok technológiai újításokban élenjáró szereplőivel.

A biztosítási és pénzügyi alkuszok és többes ügynökök felügyelése során az MNB a negyedévben 1 prudenciális célvizsgálatot indított, valamint 3 célvizsgálat mellett lezárta a jelzáloghiteleknel bevezetett 2%-os jutalékmaximum betartására 11 intézménynél indított témavizsgálatát. A témavizsgálat nem tárt fel jelentős súlyú jogsértést, a tapasztalatok szerint a piaci szereplők alapvetően betartják a díjakra és jutalékokra vonatkozó előírásokat. Alacsony számban és összegben ugyanakkor előfordult, hogy a megbízó bankok a jutalékon kívüli egyéb jogcímen többletkifizetéseket teljesítettek a közvetítőknél. A feltárt jogsértések következményeként 4 közvetítőre összesen 1,2 millió forint bírságot szabott ki az MNB.

A biztosítási piac engedélyezési eljárásai vonatkozásában kiemelt érdemel az Union Vienna Insurance Group Biztosító, mint átvevő társaság, valamint az ERSTE Vienna Insurance Group Biztosító és a Vienna Life Vienna Insurance Group Biztosító, mint beolvadó társaságok beolvadás útján történő egyesülése. A negyedévben is előfordult olyan biztosításközvetítéssel összefüggő személyi engedélyezési eljárás, amelynek során nem volt megállapítható, hogy az érintett személy rendelkezik az alkuszi tevékenység irányításáért felelős személyekre előírt szakmai alkalmassággal és üzleti megbízhatósággal, így az MNB elutasító határozatot hozott.

A pénztári szektorban az I. negyedévben 7 átfogó vizsgálat kezdődött meg, míg 4 átfogó és 1 utóvizsgálat zárult le. A vizsgálatok során kiemelten került ellenőrzésre a belső kontrollrendszerek hatékonysága, a pénzügyi tervezés folyamata, a befektetési döntések meghozatala és a befektetési tevékenység visszamérése, valamint a tagok részére nyújtott kifizetések szabályszerűsége. A lezárt vizsgálatok összesen 6,7 millió forint felügyeleti bírság kiszabását vonták maguk után. A beszámoló időszakában egy önszegélyező pénztár kapott tevékenységi engedélyt, végelszámolás, beolvadás lezárására nem került sor. Egy alacsony taglétszámmal rendelkező önszegélyező pénztár tevékenységi engedélyt az MNB visszavonta, miután az intézmény többszöri felszólítás ellenére sem teljesítette a felügyeleti határozatokban előírtakat, veszélyeztetve ezzel a pénztártagok érdekeit. A felügyelet kezdeményezése alapján a bíróság a pénztár felszámolását elrendelte.

Az MNB jogszabályi kötelezettségének eleget téve közzétette a nyugdíjpénztárak 2017-es hozamadatait és a 10, illetve 15 éves átlagos hozamrátákat, amelyek alapján kijelenthető, hogy hosszabb távon is értékálló, az inflációt érdemben meghaladó befektetési eredményeket értek el a hazai önkéntes nyugdíjpénztárak. A pénztári befektetések közel 3,5 százalékos nettó reál-, tehát az infláció feletti hozamrátát értek el, a tavalyi évben pedig a mutató megközelítette az 5 százalékos szintet.

2017-ben – a záró vagyonnal súlyozottan – átlagosan 6,91 százalékos nettó, a befektetésekkel kapcsolatos költségek levonása utáni hozamot értek el az önkéntes nyugdíjpénztárak.

Az első negyedévben az MNB **tőkepiaci szereplők** felügyelésért felelős szakterülete összesen 10 prudenciális vizsgálatot indított, amelyek közül 4 befektetési alapkezelőt, 3 kockázati tőkealap-kezelőt és 3 befektetési szolgáltatót érintett. A határozattal lezárt 5 vizsgálatból 4 befektetési alapkezelőhöz köthető. Ezen átfogó vizsgálatok mindegyike bírsággal zárult, amelyek közül egy alapkezelő esetében a kiszabott bírság mértéke jelentősnek – 10 millió forint – tekinthető, elsősorban a kockázat- és likviditáskezelés, a befektetési döntéshozatal és végrehajtás, valamint a belső kontroll területeken feltárt jogszabálysértések súlya miatt. A prudenciális vizsgálatok mellett az első negyedévben 3 társaságnál felügyeleti ellenőrzés és 3 célvizsgálat került megindításra. Az előző évről áthúzódó vizsgálatok közül 3, valamint egy hatósági ellenőrzés lezárása történt meg a beszámoló időszakában.

Az ellenőrzési eljárások és a folyamatos felügyelés során az MNB továbbra is elsődleges prioritásként kezeli az ügyfelek tulajdonát képező ügyfélállományok és ügyfélkövetelések biztosítottságának, valamint a megbízói tulajdonú eszközök kezeléséhez kapcsolódó jogszabályi előírásoknak való megfelelés ellenőrzését. A 2018. január 3-án hatályba lépett MiFID II / MiFIR szabályozási környezet számos új prudenciális és fogyasztóvédelmi elvárást támaszt a **befektetési szolgáltatók** működésével kapcsolatban – ideértve a szervezeti követelményeket, az új típusú ügyletjelentési és közzétételi kötelezettséget, az ügyfél-tájékoztatás és a harmadik felek által nyújtott ösztönzők szabályait –, amelyek ellenőrzése folyamatosan beépül az MNB ellenőrzési módszertanába. Az MNB tőkepiaci szereplők irányában megfogalmazott prudenciális elvárásai között továbbra is szerepel, hogy az ügyfelek eszközeinek kezelésével kapcsolatos előírások, valamint az ügyfélkövetelések biztosítottságának rendszeres ellenőrzése a független kontrollfunkciók feladatai között jelenjen meg.

A **befektetési alapkezelők** vonatkozásában a felügyelet továbbra is nagy hangsúlyt fektet a befektetési döntéshozatal, a befektetési döntések végrehajtása, a kockázatkezelés és a likviditáskezelés vizsgálatára. A 2018-as átfogó eljárások fókuszában áll továbbá a MiFID II / MiFIR előírásainak betartása és az adatszolgáltatás minőségének megfelelése is. Az új piaci szereplőket tekintve a beszámoló időszakában egy új befektetési vállalkozás és egy új szabályozott piac kezdte meg működését a hazai tőkepiacon.

A **tőkepiaci engedélyezési** területen továbbra is nagy számban érkeznek befektetési alapkezelési tevékenységre irányuló kérelmek: a negyedévben jellemzően a tevékenységi kör módosítására vonatkozó engedélyek kiadására került sor. Emellett folyamatban van több új, piacra lépni kívánó befektetési alapkezelő engedélyezési eljárása. Az új EU-s és hazai jogszabályokkal kapcsolatban – így a PSD2-vel, valamint a befektetési vállalkozásokat érintő MiFID II uniós irányelv és a kapcsolódó többszintű joganyag 2018. január 3-ai hatályba lépésével – folyamatosan jelennek meg az engedélyezést érintő változásokról szóló információs anyagok a jegybank honlapján.

Az első negyedévben 5 **piacfelügyeleti** eljárást zárt le az MNB, amelyek következtében 51,5 millió forint piacfelügyeleti bírságot szabott ki. A befejezett vizsgálatok közül kiemelendő annak a jogosulatlan tevékenységnek a feltárása, amelyben a szolgáltató a betétgyűjtés „álcázására” egy összetett társasági struktúrát létrehozva, nyereség-részesedési jog értékesítését hirdette. A negyedév során 4 piacfelügyeleti eljárás indult, 3 esetben jogosulatlan tevékenység végzésének gyanújával, 1 esetben pedig bennfentes kereskedelem kivizsgálása céljából.

A **nyilvános kibocsátók** – a szavazati jogokról, a saját részvény állományáról és az alaptőke nagyságáról szóló – hó végi közzétételeinek késedelmes teljesítése okán összesen 7 esetben, 6 kibocsátóval szemben hozott elmarasztaló határozatot az MNB, 1,1 millió forint felügyeleti bírság kiszabása mellett. A negyedév során a jegybank több esetben is sikerrel alkalmazta preventív jellegű intézkedéspolitikáját a kibocsátóknál (személyes konzultáció biztosítása, közgyűlésen történő részvétel, illetve könyvvizsgáló nyilatkoztatása), amelynek eredményeként egy-egy kibocsátó eltekintett a nem megalapozott tőkeemelésről, illetve nem hozott meg a közgyűlésen indokolatlan döntéseket. A tőkepiaci kibocsátók engedélyezésével kapcsolatban a beszámolási időszakban 113 határozat született. Az értékpapír kibocsátást érintően egy jelzálogbank kötvény- és jelzáloglevél kibocsátási programjához készült alaptájékoztatók közzététele került engedélyezésre. A befektetési alapok száma 2018-ban is növekedést mutat: a negyedévben már 14 új befektetési alap nyilvántartásba vétele történt meg.

Valamennyi felügyelt szektorban az első negyedév engedélyezési és felügyeleti tevékenységének egyik fókuszpontjaként szerepeltek a **pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás** megelőzésével kapcsolatos vizsgálatok, valamint egyéb hatósági feladatok. A vonatkozó új szabályozók rendelkezései alapján a pénzügyi szolgáltatók kötelesek belső kockázatértékelést készíteni pénzmosással és terrorizmus-finanszírozással kapcsolatos kockázataik számbavételéhez, amelyhez kötelesek figyelembe venni az Nemzeti Kockázatértékelés eredményét. A Nemzeti Kockázatértékelés igénylésére vonatkozó figyelemfelhívást a jegybank január végén tette közzé felügyeleti honlapján, továbbá az MNB a piaci szereplők szakmai támogatása érdekében a felügyelete alatt álló szolgáltatók részére – egy „sorvezetőként” elkészített, kockázati tényezőket tartalmazó – mintadokumentumot dolgozott ki, amely a Nemzeti Kockázatértékeléssel egyidejűleg igényelhető. A Nemzeti Kockázatértékelés, valamint a mintadokumentum nem nyilvános, azt kizárólag a szolgáltatók ismerhetik meg.

4. Az MNB fogyasztóvédelmi tevékenysége

A 2017. évben bevezetett Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitelek (MFL) piaci fogadtatása nagyon kedvező, az idei év januárjában a hitelfelvevők már több mint 40 százaléka fogyasztóbarát konstrukciót választott magának a hosszabb kamatperiódusú vagy a futamidő végéig rögzített kamatozású lakáshitel-piaci kínálatból. Az MNB – a pályázati kiírásban foglaltak szerint – rendszeresen ellenőrzi az MFL termékek pályázati feltételeknek való megfelelőségét.

Az év első negyedében végzett folyamatos fogyasztóvédelmi felügyelési tevékenysége keretében a az MNB 19 különböző témakörben végzett elemzést és ennek eredményeként összesen 22 fogyasztóvédelmi figyelmeztetést küldött a felügyelt intézmények részére a jogsértések megelőzése érdekében. A jegybank fogyasztói kérelemre 63, hivatalból 5 vizsgálatot indított és 76 fogyasztóvédelmi vizsgálatot zárt le, melyekkel összefüggésben összesen 50,7 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki.

Az első negyedévben továbbra is fókuszban volt a tisztességes hitelezési („fair” banki) gyakorlatok vizsgálata, amelyet a felügyelet 16 pénzügyi intézménynél vizsgált, elsősorban a szerződéskötést megelőző tájékoztatás és a kamatváltoztatási mutatók jogszabályban foglaltaknak megfelelő alkalmazásának tekintetében. Kiemelt szerepet kapott a pénzügyi intézmények személyi kölcsönök, folyószámlahitelek és a lakossági jelzáloghiteleit érintő kereskedelmi kommunikációjában alkalmazott tájékoztatás vizsgálata is. Az MNB több olyan célvizsgálatot is indított, amelyek keretében azt vizsgálta, hogy a pénzügyi intézmények miként tesznek eleget a teljes hiteldíj mutató (THM) feltüntetésére vonatkozó kötelezettségeknek. Az eljárásorozatban két pénzügyi intézménynél is megállapítást nyert, hogy kereskedelmi kommunikációjuk során több esetben nem vagy nem feltűnően jelenítették meg a hitelköltségeket összegző THM értékét. Az MNB a vizsgálatai nyomán feltárt jogsértések miatt összesen 18,5 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki, és kötelezte a pénzügyi intézményeket a vonatkozó előírások jövőbeni betartására.

A pénzügyi vállalkozások körében továbbra is a kisösszegű, fedezetlen hitelt, illetve kézzizálog hitelt nyújtó intézmények, valamint a lejárt követelések vásárlásával és kezelésével foglalkozó társaságok működésének felügyelése kapott kiemelt fókuszot. A kérelemre indult és a negyedévben lezárt fogyasztóvédelmi vizsgálatok jellemzően a követeléskezelési tevékenységet folytató intézmények panaszkezelését érintették, emellett hivatalból vizsgálat indult egy jelentős kézzizálog hitelező pénzügyi vállalkozás panaszkezelésének ellenőrzésére is. A lejárt követelések vásárlásának, kezelésének és (esetlegesen arra jogosulatlan vevő számára történő) értékesítésének ellenőrzésére indított témavizsgálat keretében a beszámoló időszakában lezárt 7 vizsgálatban az MNB minden érintett intézmény felé jelzett fogyasztóvédelmi szempontból aggályos gyakorlatokat, az érintett társaságok többsége ugyanakkor már a vizsgálat időszaka alatt az MNB elvárásainak megfelelően módosította folyamatait. A jegybank ezen túlmenően folyamatos felügyelés keretében számos felmerült fogyasztóvédelmi aggály esetén lépett fel proaktív módon, egyebek mellett egy kisösszegű hiteleket nyújtó pénzügyi vállalkozás honlapján közzétett megtévesztő tájékoztatást és jogszabálysértő reklámokat érintően fogyasztóvédelmi figyelmeztetésekben hívta fel az érintett intézményt azonnali intézkedésre.

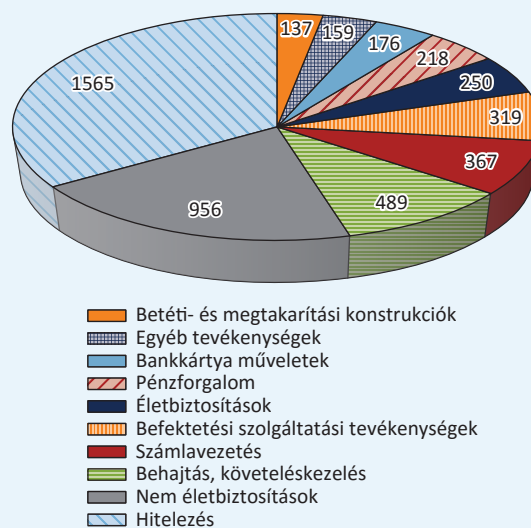
A biztosítási szektorban a lakossági befektetési csomagtermékek tájékoztatási és értékesítési folyamataira vonatkozó egységes előírásokat tartalmazó európai uniós rendelet („PRIIPs”), valamint az egységes tájékoztatók létrehozását, illetve a közvetítői jutalékok nyilvánossá tételét előíró európai uniós biztosításértékesítési irányelv („IDD”) hatályba lépése jelentős változásokat hozott a beszámoló időszakában. Az MNB az intézmények felkészülését, az új szabályozás gyakorlatba történő átültetését szorosan nyomon követte, amely lehetővé tette az esetlegesen felmerülő kockázatok proaktív kezelését. A kötelező ügyfélalkalmassági és megfelelőségi felmérések gyakorlati megvalósulásának, az értékesítési és szerződésápolási folyamatokba épülésének ellenőrzése továbbra is az MNB kiemelt feladatai közé tartozik. A biztosítási és pénztári piacon mindezen túlmenően a fogyasztók tájékoztatása, illetve az intézmények nyilvántartási rendszerei, kárszolgáltatása és panaszkezelése kapott kiemelt fókuszot. Mind a kérelemre, mind a hivatalból indult vizsgálatokban súllyal jelentek meg a befektetési egységekhez kötött életbiztosításokkal kapcsolatos tájékoztatások és a lejárat előtti újrakötések, illetve a gépjármű-biztosításoknál és az ingatlanbiztosításoknál a kárszolgáltatás témakörei. A biztosításközvetítők fogyasztóvédelmi felügyelése során az MNB kérelemre 4 eljárást indított és 3 eljárást zárt le, melynek során 650

ezer forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki. Kiemelendő, hogy az egyik eljárás keretében a tényállás tisztázása során a jegybank megállapította a biztosítási szakmai szabályok megsértését, ami az ügyfél igényeinek gondatlan felméréséből és így az ügyfél számára nem megfelelő termék közvetítéséből következett.

Az MNB ügyfélszolgálatához a negyedévben 7402 ügyfélszolgálati megkeresés és kérelem érkezett. Ezek szektor szerinti megoszlása a megelőző időszakhoz képest nem mutat jelentős változást, így továbbra is a pénzügyi piacot és a biztosítási piacot érintették a legnagyobb számban: az összes megkeresés 54 százaléka a pénzügyi piacot, 22 százaléka a biztosítási piacot érintette. A call center a negyedévben 4358 telefonos megkeresést fogadott, míg személyesen a tárgydíszakban 742 alkalommal keresték fel az MNB ügyfélszolgálati irodáját. A pénzügyi fogyasztóvédelmi kérelmek száma a negyedévben 731 volt, míg e-mailben 1571 megkeresés érkezett az MNB ügyfélszolgálatához.

7. ábra
Kérelmek és ügyfélszolgálati megkeresések főbb szolgáltatás típus szerinti megoszlása

(2018. I. negyedév, db)

Forrás: MNB

Az MNB permanens célja, hogy fejlődjön a hazai pénzügyi kultúra és a lakosság pénzügyi tudatossága, ennek érdekében pénzügyi fogyasztóvédelmi szervezetek által 13 megyeszékhelyeken megtalálható Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Tanácsadó Irodahálózatot működtet. A hálózat az első negyedévben a megyeszékhelyeken kívül összesen 29 helyszínen, 83 alkalommal tartott kihelyezett pénzügyi fogyasztóvédelmi tanácsadást a fogyasztóknak. A fentiekén túl, további öt megyeszékhelyre (Székesfehérvár, Szombathely, Veszprém, Kaposvár, Szekszárd) meghirdetett „Országos Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Hálózat” elnevezésű közbeszerzési eljárás az év márciusában lezárult. A sikeres pályázat eredményeként a második negyedévben országossá válik a fogyasztók tájékozódását és jogérvényesítését segítő, ingyenes tanácsadói szolgáltatást nyújtó Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Tanácsadó Irodahálózat.

A „Civil Háló Támogatási Program 2017” elnevezésű pályázat keretében benyújtott pályázatok elbírálását követően az első negyedévben három szervezet valósított meg egyedi projekteket a pénzügyi kultúra fejlesztése és a pénzügyi tudatosság növelése céljából. Az egyetemi partnerségi együttműködés keretében 2017-ben sikeresen megvalósított „Pénzügyek felsőfokon – légy kreatív” ötletpályázat folytatásaként – az idén bővítve a résztvevők körét – összesen hét intézménnyel közösen került meghirdetésre a verseny.

Az MNB évnitó Pénzügyi Navigátor kampányának fókuszában az egész évre vonatkozó tudatos költségvetés-tervezés állt, beleértve a felkészülést az év közben jelentkező nagyobb szezonális és váratlan kiadásokra. A „Még nem késő megtervezni az évet! Most vegye kézbe pénzügyeit, hogy könnyebben elérje céljait!” kampány üzenetei 2018. február 5-25. között jelentős látogatószámmal rendelkező weboldalakon, hírportálokon és a közösségi médiában, valamint bevásárlóközpontokban kihelyezett digitális hirdetőoszlopokon jelentek meg, összesen több mint hárommillió alkalommal. A fentiekén túlmenően

a Pénzügyi Navigátor partnerekkel – áruházláncokkal és szolgáltatókkal – kötött együttműködési megállapodások révén a kampány szóróanyagait közel 800 üzletben és 500 postafiókban érték el a fogyasztók. A kampány kiegészítéseként az MNB és a Pénzügyi Tanácsadó Irodahálózat munkatársai idén márciusban is részt vettek az egyik hazai piacvezető áruházlánc által szervezett Fogyasztóvédelmi Nap programban, amelynek keretében összesen tizenegy nagyáruházi kitelepülésen személyesen hívták fel a fogyasztók figyelmét a tudatos pénzügyi tervezés fontosságára.

5. Szanálás

Az MNB mint szanálási hatóság a szanálási törvényben előírtak alapján a törvény hatálya alá tartozó valamennyi hitelintézetre és befektetési vállalkozásra – az összevont alapú felügyelet alá nem tartozó egyes intézményekre egyedi, illetve a csekély rendszerkockázati jelentőségű intézményekre egyszerűsített – szanálási tervet készít. Emellett részt vesz a csoportszintű szanálási tervezésben a határon átnyúló intézménycsoportok esetében. A szanálási tervek elkészítésének célja, hogy a szanálási törvény hatálya alá tartozó valamely intézmény esetleges válsághelyzetbe kerülése és szanálásának esetleges elrendelése esetén a szanálási hatóság és az intézmény együttesen felkészülten tudja megtenni a szükséges intézkedéseket a pénzügyi stabilitás megóvása érdekében. A korábbi évek tapasztalatát gyarapítva az MNB 2018 első negyedében további hét egyszerűsített kötelezettség alá eső hitelintézet esetében készített szanálási tervet.

2018 első negyedében az MNB mint csoportszintű szanálási hatóság az általa irányított szanálási kollégium keretében felülvizsgálta a határon átnyúló tevékenységet végző hazai székhelyű bankcsoport 2017-ben elkészült csoportszintű szanálási tervét. Az MNB fogadó szanálási hatósági szerepkörben is aktívan részt vett a magyarországi leánybankokat érintő csoportszintű szanálási tervek és a konszolidált szintű MREL¹ előírásokra vonatkozó együttes döntések elkészítésében.

A szanálási törvény felhatalmazása alapján az MNB szakértői 2018 első negyedében továbbra is ellátták az MSZVK Magyar Szanálási Vagyonkezelő Zrt. felett a tulajdonosi jogok gyakorlásából eredő feladatokat, valamint az MNB képviselői részt vettek a Szanálási Alap és az OBA igazgatótanácsának munkájában.

A negyedév során az MNB kiemelt figyelmet fordított a szanáláshoz kapcsolódó módszertanok fejlesztésére és ennek érdekében több projektet is indított ezek, különös tekintettel a közérdek módszertan, kritikus funkciók azonosításának módszertana, a szavatoló tőkére és a leírható, illetve az MREL előírására vonatkozó policy – felülvizsgálatára, kidolgozására.

Az MNB szakértői az Európai Bankhatóság (European Banking Authority – EBA), az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatási Nyugdíjfelügyeleti Hatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA), valamint az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (European Securities and Markets Authority – ESMA) különböző, a szanálást érintő jövőbeni szabályozás előkészítésével foglalkozó munkacsoportjaiban aktívan részt vettek, továbbá folyamatosan követték a szanálási keretrendszer központi szerződő felekre és biztosítókra történő kiterjesztést célzó, jövőbeni szabályozás kialakításának folyamatát és a fejleményekről tájékoztatták az MNB vezetését.

---

¹ a szavatoló tőkére és a leírható, illetve átalakítható kötelezettségre vonatkozó minimumkövetelmény (minimum requirements of own funds and eligible liabilities – MREL)

6. Devizatartalékok

2018 első negyedévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 23,1 milliárd euro volt, ami 300 millió euro csökkenést jelent a 2017. év végi 23,4 milliárd euróhoz képest, de a devizatartalék szintje továbbra is érdemben meghaladta a befektetők által elvárt szintet.

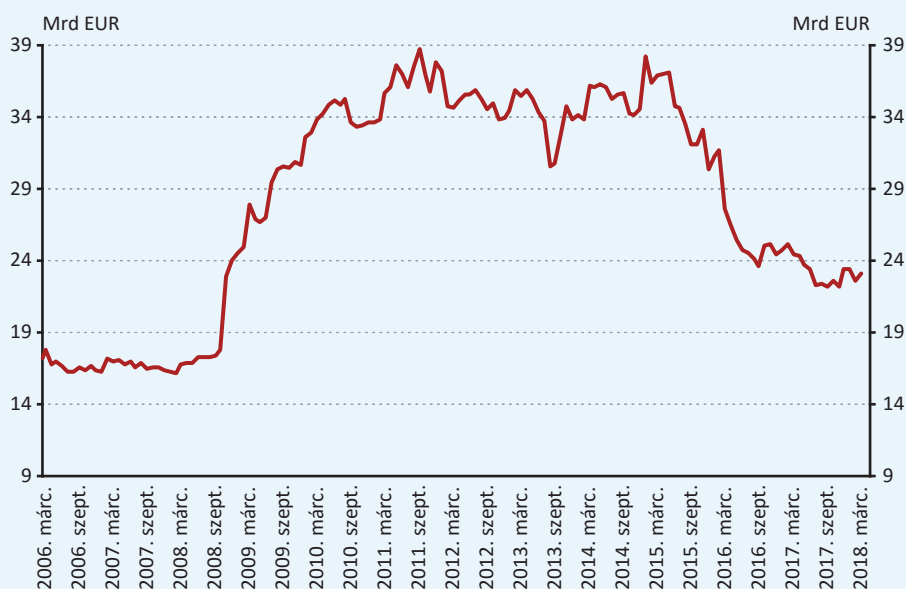
A devizatartalékok alakulását elsősorban az alábbi tételek befolyásolták az elmúlt negyedév során.

Az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK) adósság törlesztési célú tételei, illetve a Magyar Államkincstár (MÁK) devizakiadásai összességében mintegy 1,1 milliárd euróval mérsékeltek a devizatartalékokat. A csökkenés egyik oka az ÁKK februári 1,25 milliárd eredeti névértékű amerikai dollár kötvénylajára volt, mely a korábbi előtörlesztésekből eredően közel 400 millió dollár törlesztést jelentett. E hatást mérsékelte a márciusban kibocsátott 30 milliárd yen névértékű kötvény.

A monetáris célú műveletek, azaz az irányadó eszköz korlátozásához kapcsolódó forintlikviditást nyújtó devizaswap tenderek, illetve a Növekedési Hitelprogram harmadik szakaszának devizapillérehez köthető pénzmozgások nettó 12 millió euróval növelték a tartalékok nagyságát.

A tartalékok növekedése irányába hatott továbbá az Európai Bizottságtól ebben a negyedévben érkezett közel 750 millió euro összegű nettó transzfer, valamint a hazai hitelintézetek által elhelyezett devizabetétállomány mintegy 50 millió eurós emelkedése.

8. ábra
A devizatartalék nagyságának alakulása
(milliárd EUR)

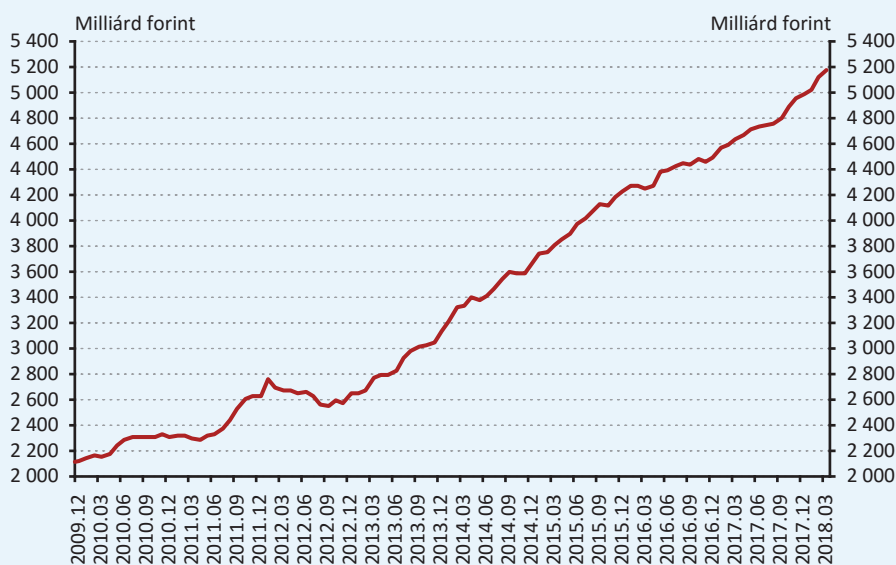
Forrás: MNB.

7. Készpénz-logisztikai tevékenység

A FORGALOMBAN LÉVŐ KÉSZPÉNZ

A forgalomban lévő készpénzállomány értéke 2018. március végén 5 164,4 milliárd forint volt. A szezonális hatások kiszűrésével az első negyedéves érték a 2017. év végi adathoz képest 4 százalékos növekedést mutat. Így az idei év első negyedévében tovább folytatódott a készpénzállomány intenzív bővülése.

9. ábra
A forgalomban lévő készpénz értéke a gazdaságban

Forrás: MNB.

A FORGALOMBAN LÉVŐ BANKJEGYEK ÉS ÉRMÉK

1. táblázat

Forgalomban lévő bankjegyek és érmék²

(2018. március 31-i és 2017. március 31-i adatok)

Bankjegyek	2018				2017			
	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
20 000 forint	164,3	3 285,7	34,7	64,6	135,0	2 699,8	30,3	59,7
10 000 forint	154,7	1 546,8	32,6	30,4	156,5	1 564,7	35,1	34,6
5 000 forint	24,6	123,0	5,2	2,4	26,1	130,4	5,8	2,9
2 000 forint	22,2	44,4	4,7	0,9	23,0	46,1	5,2	1,0
1 000 forint	67,4	67,4	14,2	1,3	65,4	65,4	14,7	1,4
500 forint	40,9	20,4	8,6	0,4	39,5	19,8	8,9	0,4
Összesen	474,0	5087,6	100,0	100,0	445,5	4526,2	100,0	100,0
Érmék	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
200 forint	140,6	28,1	8,0	41,6	129,8	26,0	7,9	41,4
100 forint	182,5	18,3	10,4	27,0	170,7	17,1	10,5	27,3
50 forint	166,8	8,3	9,5	12,4	153,0	7,6	9,4	12,2
20 forint	313,7	6,3	17,9	9,3	290,7	5,8	17,8	9,3
10 forint	361,2	3,6	20,6	5,3	338,0	3,4	20,7	5,4
5 forint	588,4	2,9	33,6	4,4	550,2	2,7	33,7	4,4
Összesen	1 753,1	67,5	100,0	100,0	1 632,4	62,6	100,0	100,0

Forrás: MNB.

A forgalomban lévő bankjegyek értéke 5 087,6 milliárd forint, mennyisége 474 millió darab volt 2018 első negyedének utolsó napján. Ez értékben 12 százalékos, a mennyiséget tekintve pedig 6 százalékos növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A növekedés elsősorban a húszezer forintosok esetében volt jelentősebb mértékű. A forgalomban lévő érmék értéke 67,5 milliárd forint, mennyisége 1753,1 millió darab volt 2018. március végén. Ez értékben és mennyiségben is közel 8 százalékos növekedést mutat az előző év első negyedévi adatához viszonyítva. A forgalombővülés valamennyi címletet érintette.

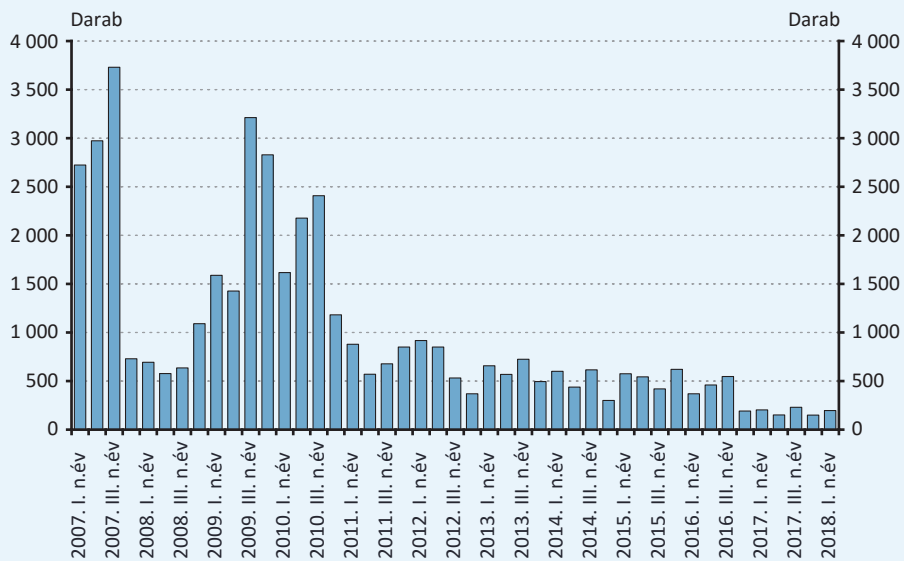
A KÉSZPÉNZHAMISÍTÁS MEGELŐZÉSÉT, VISSZASZORÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉG

Folytatva az előző év trendjét, a forintbankjegyek hamisítása továbbra is kedvező mértékű volt. 2018 első három hónapjában a készpénzforgalomból kiszűrt 197 darab hamisítvány darabszáma nem mutat jelentős változást 2017 azonos időszakához képest. A forinthez hasonló nemzeti valuták sorában a forint hamisítási adatai kedvezőnek tekinthetők.

A lefoglalt forint hamisítványok többsége a magasabb értékű címletek, főként a 10 000 és 20 000 forintos bankjegyek közül került ki. A hamisítások módszereit változatlanul az irodai sokszorosító eszközök (színes fénymásolók, printerek) használata jellemzi. A rátekintésre esetenként megtévesztőnek bizonyuló hamisítványok, úgy egyszerű érzékszervi vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva átnézetben vagy mozgatással), mint a pénztárakban alkalmazott kombinált UV-A és UV-C lámpa alatti ellenőrzéssel kiszűrhetők.

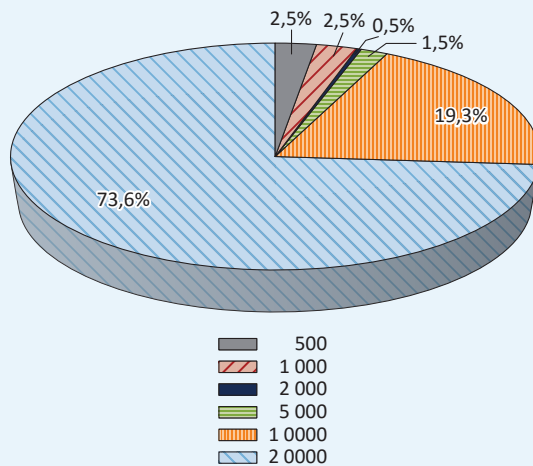
² A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék és emlékbankjegyek állományát, melyek névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

10. ábra
A forint hamisításának negyedévenkénti alakulása

Forrás: MNB.

11. ábra
A forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2018 első negyedében

Forrás: MNB.

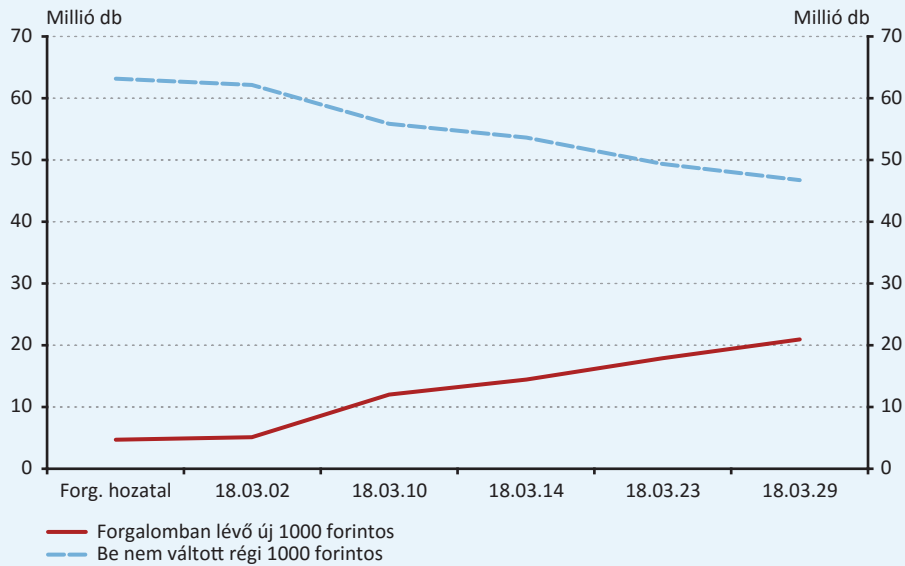
A hamis valuták előfordulása továbbra sem jelentős, a jegybank szakértői 306 darab különböző valutahamisítványt, ezen belül 214 darab hamis eurobankjegyet vizsgáltak az első negyedév során.

MEGÚJULNAK A FORINT BANKJEGYEK

A Magyar Nemzeti Bank a 2014 és 2018 közötti időszakban megújítja a jelenleg forgalomban lévő bankjegysorozatot és újratervezett, továbbfejlesztett, a pénzfeldolgozó gépek és automaták által támasztott készpénzforgalmi igényeknek jobban megfelelő, egyben a hamisítás ellen is korszerűen védett bankjegyeket bocsát ki.

A megújított ezer forintos bankjegyet 2018. március 1-jén bocsátotta forgalomba a jegybank. Az új ezer forintos bankjegyek dinamikus terjednek a készpénzforgalomban, március végén ennek aránya az összes forgalomban levő ezer forintson belül 31 % volt.

12. ábra
Az 1000 forintos bankjegyek forgalomban lévő mennyisége

Forrás: MNB.

A bankjegyek azon túl, hogy képi megjelenésükben megújultak, a biztonsági elemeiket tekintve is korszerűbbek lettek. A jelenleg forgalomban lévő – 2017 előtt kibocsátott – régi 1000 forintos bankjegyeket 2018. október 31-ig lehet használni, ezt követően az MNB bevonja azokat, s a készpénzes vásárlások alkalmával 2018. november elsejétől már csak az új címletekkel fizethetünk.

EMLÉKÉRME-KIBOCSÁTÁS

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében Magyarországon kizárólagosan az MNB jogosult bankjegy- és érme-kibocsátásra – ideértve az emlékbankjegyet és az emlékérmét is –, amelyek Magyarország törvényes fizetőeszközei, de nem szolgálnak forgalmi célokat. 2018 első negyedében az MNB három témának szentelt emlékérmét.

2014-től minden nemesfém-ből készült emlékérmét olcsóbb alapanyagú, színesfém változatban is kibocsát az MNB, ezzel kedvezve azoknak az érdeklődőknek, akik egy-egy téma művészi megvalósítását mérsékeltebb áron szeretnék megvásárolni. Emellett az MNB és a Magyar Pénzverő Zrt. a fiatalabb korosztály érme gyűjtési kedvét kívánja ösztönözni azzal, hogy számukra is megfizethetővé teszi az emlékérméket. Így az egyes emlékérmé-témák a nemesfém érmék veretével azonos érmeképpel, 2000 forintos névértékben, színesfém változatban is elkészülnek.

A 2016-os emlékérmé-kibocsátási program újítása az emlékérmék hamisítás elleni védelmet szolgáló biztonsági elem, a verdejel betűit ábrázoló mikroírás, mely szabad szemmel nem, csak minimum tízszeres nagyításban látható. Az I. negyedében kibocsátott emlékérméken – kivéve az Albert aranyforintja tematikát – megtalálható ez a biztonsági elem.

Emlékérmé-kibocsátás Görgei Artúr születésének 200. és az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kitörésének 170. évfordulója alkalmából

A Magyar Nemzeti Bank Görgei Artúr megnevezéssel 10 000 forintos címletű ezüst és 2000 forint névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki 2018. január 30-án. Az emlékérmé-kibocsátás kettős apropóját az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kitörésének 170. évfordulója és a szabadságharc egyik legkiemelkedőbb hadvezérének 200. születési évfordulója adta.

Az emlékérmék előoldalán ábrázolt csatajelenetben az 1848-49-es forradalom és szabadságharc egyik győztes csatája elevenedik meg, amit Than Mór: Görgey lovasrohamot vezényel a második komáromi csatában Herkálypusztánál című

festménye ihletett. Fölötte félköriratban az 1848-49-es forradalom és szabadságharc legjelentősebb, győztes ütközetei helyszíneinek felsorolása (ISASZEG, BUDA, KOMÁROM, VÁC) jelenik meg, a csaták időrendi sorrendjében.

Az emlékérmék előlapján, külső körgyűrűben helyezkednek el az emlékérmé kötelező alaki kellékei: a MAGYARORSZÁG felirat, a 10 000 illetve a 2000 FORINT értékjelzés, a különleges mikroírással készült biztonsági elemet tartalmazó „BP.” verdejel, mely az emlékérmék hamisítás elleni védelmét szolgálja, valamint a 2018 verési évszám.

Az elő- és hátlap érmeképi összhangját a hátlapon is megjelenő külső körgyűrűs szerkezet erősíti, amelyet kissé megtör Görgei Artúr dagerrotípia alapján készült, félalakos ábrázolása. A portré háttérében – emelt síkú középmezőben – az 1884. november 23-án a Nemzet című napilapban megjelent, 207 honvéd által aláírt „Nyilatkozvány”-ban Görgei Artúr mellett kiállók neve olvasható mikro méretű írással (nem teljes számban, három különböző betűméretben), amelyben katonatársai így foglaltak állást a hadvezér mellett: „...nyílt egyenességgel bátran kimondhatjuk: hogy a világsi fegyverletétel oly nagy túlerőkkel szemben nem volt árulás, nem volt fegyvereinket meggyalázó tény, nem volt a haza elleni bűn, — hanem volt a honfivér további hasztalan ontását megszüntető emberséges és tisztességes befejezése egy azontúl reménytelen, céltalan, s azért tovább nem is indokolható háborúnak.”...

A külső körgyűrűben bal oldalon olvasható a GÖRGEI ARTÚR negyedkörirat, valamint Görgei Artúr születési és halálozási évszáma, a jobb oldalon pedig az emlékérmét tervező Szilos András fémműves formatervező mesterjegye.

Mindkét emlékérmé átmérője 38,61 mm, széle recézett. A 10 000 Ft névértékű emlékérmé 925 ‰ finomságú ezüsből, míg a 2000 Ft névértékű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült. A 31,46 gramm súlyú ezüst érme tükörfényes (proof), a 30,8 gramm súlyú színesfém érme selyemfényes (BU) kivitelben készült. Maximálisan 5-5000 darab verhető belőlük.

Emlékérme- kibocsátás a 2018-as FIFA Világbajnokság tiszteletére

A Magyar Nemzeti Bank „FIFA Világbajnokság Oroszország, 2018” megnevezéssel 5000 forintos címletű ezüst és 2000 forint névértékű színesfém emlékermét bocsátott ki 2018. február 23-án.

Az emlékermék előoldalán a Föld stilizált ábrázolása jelenik meg, műhold pályák köríveivel érzékeltetve a Föld forgását, valamint a sport lendületét. A motívum a sportesemény globális jelentőségére utal. Tőle jobbra a XXI. Labdarúgó Világbajnokság hivatalos logója látható. Itt találhatóak továbbá a kötelező alaki kellékek, mint a MAGYARORSZÁG felirat alsó negyedköriratban, az egy blokkban két egymás alatti sorban olvasható 5000, illetve 2000 értékjelzés és FORINT felirat, valamint függőleges irányban a „BP.” verdejel és a „2018” verési évszám. A verdejel betűit ábrázoló mikroírás a verési évszámtól jobbra induló körvonal bal szélén található.

Az emlékermék hátoldalán egy labdarúgó stilizált alakja jelenik meg a mai akrobatikus futball egyik leglátványosabb mozdulata, az ollózás közben. A mozdulat dinamikáját a háttérben megjelenő két, időben eltolt fázis-mozdulat ábrázolása erősíti, valamint a repülő futball labdát körülvevő ívek, amelyek az előoldalról is visszaköszönnek. A hátoldalon a FIFA VILÁGBAJNOKSÁG 2018 felirat olvasható 3 egymás alatti sorban. Az emlékérme jobb szélén, lent az emlékérme grafikai tervét készítő Puskás Erika tervezőművész mesterjegye található. A grafikai tervek alapján a gipszmodelleket Kósa István készítette.

Mindkét emlékérme átmérője 30,00 mm, súlya 12,5 g, széle recézett. Az 5 000 Ft névértékű emlékérme 925 ‰ finomságú ezüsből készült tükörfényes (proof) kivitelben, míg a 2000 Ft névértékű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből selyemfényes (BU) kivitelben készült. Maximálisan 5-5000 darab verhető belőlük.

Albert aranyforintja emlékérmé-kibocsátás a Középkori magyar aranyforintok sorozat részeként

„Albert aranyforintja” elnevezéssel 50 000 forintos címletű arany emlékérmét bocsátott ki az MNB normál, valamint négyszeres súlyú piedfort veretként 2018. március 13-án. Az emlékérmé 2000 forint névértékű színesfém változata is megjelent. Mindhárom emlékpénz a 2012-ben indult Középkori magyar aranyforintok sorozatot gazdagítja.

Az emlékérmé előlapjának központi motívumát Albert magyar királyként 1439-től vert második aranyforint-típusának előlapi címerábrázolása ihlette, amelyet korabeli verde- és mesterjegyek vesznek körül. A középkori veret előlapján gyöngykörben négyrésztű címerpajzs látható, a benne lévő magyar vágások, a cseh oroszlán, az osztrák pólya és a morva sas Albert uralkodói címeire utalnak. A címet a korabeli aranypénzek hátlapján megtalálható verde- és mesterjegyekből vett válogatás veszi körül, amelyek (az óra járása szerinti irányban) a következő városokra és személyekre vonatkoznak: P – Polner Konrád körmöcbányai kamaraispán, S – ismeretlen személy vagy verdehely, bárány – Lemmel János szebeni kamaraispán, PR ligatúra – Pfeffersach Miklós szebeni kamaraispán, valamint R betű kereszttel – Rudel Konrád körmöcbányai kamaraispán jegye.

Az emlékérmé előoldalán külső köríven helyezkednek el a kötelező alaki kellékek: felső köriratban a MAGYARORSZÁG felirat, alsó köriratban az 50 000, illetve a 2000 FORINT értékjelzés, az érme vízszintes középtengelyén bal oldalon a BP. verdejel, jobb oldalon a 2018 verési évszám.

Az emlékérmék hátlapján is visszaköszön a külső körgyűrűs szerkezet, amelyben az ALBERT 1437–1439 ARANYFORINTJA feliratot bal oldalon egy rombusz alakú díszítőmotívum, jobb oldalon az emlékérmét tervező Király Fanni mesterjegye szakít meg. A hátlap fő motívumát Albert király első aranyforint-típusa hátlapi éremképeinek valóságghű másolata adja: Szent László király szembenéző álló alakja, jobbáiban bárd, baljában országalma, két oldalt „h–bárány” verde- és mesterjegy kombináció látható, amelyek közül az első jegy a pénzverdének helyet adó Szeben (németül Hermannstadt) városának kezdőbetűje, míg a bárány a pénzverésért felelős kamaraispán, Lemmel János címere.

Az 50 000 forintos címletű arany emlékérmék 986 ezrelék finomságú aranyból készültek, a normál veret súlya 3,491 gramm (1 dukát), a piedfort veret súlya 13,964 gramm (4 dukát). A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%), nikkel (4%) és cink (21%) ötvözetéből készült, súlya 2,7 gramm. A normál veretű arany és a színesfém érme széle sima, a piedfort változatot különleges latin nyelvű peremfelirat „ALBERTVS DEI GRATIA REX VNGARIE” díszíti, amelynek jelentése Albert, Isten kegyelméből Magyarország királya. Mindhárom érmetípus átmérője azonos, 20 mm.

Az arany emlékérméből verdefényes kivitelben 2000 db normál veret, 500 db piedfort veret, míg a színesfém emlékpénzből selyemfényes (BU) kivitelben 5000 db készíthető.

8. Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás

AZONNALI FIZETÉSI RENDSZER LÉTREHOZÁSA

Az azonnali fizetési rendszer létrehozása ütemterv szerint halad, így a tervek szerint 2019. júliusában elérhetővé fog válni az új fizetési szolgáltatás Magyarországon. 2018. első negyedévében, a szállító kiválasztását követően megkezdődött a központi infrastruktúra létrehozása a GIRO Zrt-ben. A projekt keretében intenzív az együttműködés a piaci szereplőkkel, melyek képviselőivel az MNB és a GIRO a projekt munkacsoportjaiban egyeztetni a nyitott kérdéseket. Az érintettek által az MNB-hez küldött kérdések megválaszolása is folyamatos, az MNB azonnali fizetéssel foglalkozó aloldalán található gyakori kérdések között szerteágazó információk érhetőek el a projektet érintő részletekről. A projekt résztvevőinek folyamatos tájékoztatása érdekében március 1-én az MNB egy információs fórumot szervezett, melyen az érintett intézmények képviselői jelentős számban vettek részt. A fórumon részletes tájékoztatást kaptak a projekt állapotáról, az azonnali fizetési szolgáltatásra vonatkozó szabályozás legfontosabb előírásairól, a központi infrastruktúra létrehozásának ütemezéséről, valamint a központi infrastruktúrát szállító cég más országokban szerzett tapasztalatairól a rendszerre épített fizetési szolgáltatások kapcsán. Az MNB a negyedév folyamán kidolgozta az azonnali rendszer banki likviditáskezelését támogató funkcióinak a működési kereteit. Ezeknek köszönhetően még biztonságosabbá válik a rendszer üzemeltetése a VIBER üzemidőn kívüli időszakokban. A fizetési szolgáltatásokkal foglalkozó munkacsoportban megkezdődött a főbb fizetési helyzetek alapfolyamatainak a feltérképezése és ehhez kapcsolódóan a gyakori adatbeviteli megoldások lehetséges szabványosításának az előkészítése. Ez a munka nagymértékben támogatja a piaci szereplők fizetési szolgáltatásainak a létrehozását és a közöttük lévő átjárhatóság megteremtését.

AZ MNB LÉTREHOZOTT EGY „GYAKORI KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK” HONLAPOT A MEGÚJÍTOTT PÉNZFORGALMI IRÁNYELV (PSD2³) KAPCSÁN

A gyakori kérdések és válaszok listája a pénzforgalmi piaci szereplőktől az MNB-hez beérkezett kérdéseket és az azokra adott válaszokat tartalmazza, amelyet a jegybank pénzforgalommal kapcsolatos honlapján tesz közzé. A lista közzétételével az MNB célja minden piaci szereplő tájékoztatása a PSD2-vel összefüggő egyes kérdésekhez kapcsolódó álláspontjáról, mivel a jogszabályi változások nem kizárólag a pénzforgalmi szolgáltatókat érintik, hanem egyéb szereplőket is, úgy mint az új informatikai biztonsághoz kapcsolódó szabályok kapcsán az informatikai vállalkozásokat. A honlap rendszeres időközönként frissül a beérkező új kérdésekkel és információkkal. A könnyebb kezelhetőség érdekében minden egyes kérdésnél megtalálható a kérdés sorszáma és az utolsó frissítés időpontja.

PÉNZFORGALMI ÁLLÁSFOGLALÁSOK ÉS ELLENŐRZÉSEK

Az első negyedév során a jegybank közigazgatási és ügyfélmegkeresések alapján 4 pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást, illetve szakmai véleményt adott ki. Ebből egy esetben a Nemzetgazdasági Minisztérium megkeresése alapján a Széchenyi Pihenő Kártya kibocsátásának és felhasználásának szabályairól szóló új kormányrendelet tervezet kapcsán került sor pénzforgalmi szakmai vélemény megadásra. Míg a további három esetben hitelintézeti, egyéb gazdasági társasági és ügyvédi megkeresésre adott állásfoglalást vagy szakmai véleményt az MNB.

2018 első negyedévében pénzforgalmi ellenőrzés tárgykörben hét új hatósági eljárást indított a jegybank. A megindított eljárások közül hét intézmény esetében a helyszíni ellenőrzés megtörtént, illetve kettő korábbi eljárás került lezárásra. A lezárt vizsgálatok esetében intézkedések előírására és bírság kiszabására került sor.

³ PSD2: a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2015/2366 számú európai parlamenti és tanácsi irányelv

AZ AMI-SECO NSG MÁRCIUS 14-I ÜLÉSE

2018. március 14-én sor került az értékpapír- és fedezetkezeléssel foglalkozó hazai munkacsoport, a magyar AMI-SeCo NSG második ülésére. A piaci és állami szakértőket tömörítő munkacsoport az Európai Központi Bank által vezetett tanácsadótestület, az AMI-SeCo március 20-21-i üléséhez igazodva került összehívásra, annak érdekében, hogy az ülés témáival kapcsolatos hazai észrevételek eljuthassanak az AMI-SeCo döntéshozóihoz. A március 14-i ülésen a munkacsoport elnöke és titkára beszámolt az aktuális döntési pontokról, emellett megvitatásra került az, hogy a társasági események kezelésének hazai folyamatait milyen menetrend mentén érdemes harmonizálni az európai sztenderdekkel. A KELER Zrt. vezetésével zajló szakmai munka eredményeként az értékpapír-kibocsátók által meghirdetett társasági események lebonyolítása hatékonyabban fog végbemenni, ám ennek megvalósításához a kibocsátók, letétkezelők, infrastruktúrák és szabályozó hatóságok szoros együttműködése szükséges. A harmonizációs folyamat az MNB támogatását élvezi, a kapcsolódó koordináció elvégzéséhez pedig megfelelő fórumként szolgál a hazai AMI-SeCo NSG.

PÉNZFORGALOMMAL ÉS FIZETÉSI RENDSZEREKKEL KAPCSOLATOS PUBLIKÁCIÓK

A Hitelintézeti Szemle 2018. március számában jelent meg Ilyés Tamás és Varga Lóránt tanulmánya, amelyben a fizetési kártya elfogadását és a fizetési kártya használatát tanulmányozták a hazai kiskereskedelmi szektorban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal átfogó adatbázisa segítségével. Elemzésük alapja a NAV által gyűjtött online pénztárgép adatbázis számlaszintű, részletes forgalma Magyarországon. A kiskereskedelmi szektor jelentős hányadában 2014 óta kötelező az online pénztárgépek használata. A 2015-ös és 2016-es évet lefedő adatbázis több mint 170 000 kereskedőt, valamint több mint 7,5 milliárd kiskereskedelmi tranzakciót tartalmaz. Fő megállapításuk, hogy a fizetési kártya elfogadásának legjelentősebb tényezője a kereskedő forgalmának mértéke, bár a kapcsolat nem lineáris. A használattal kapcsolatosan úgy találták, hogy az elméleti megközelítéssel ellentétben a fizetési kártya használata nem nő folyamatosan a tranzakciós értékkel. A kártya használatának növekedése megközelítőleg 15 ezer forintnál megáll és csökkent a magasabb értékeknél.

KONFERENCIÁK ÉS SZAKMAI ELŐADÁSOK

A jegybank az első negyedév során egy konferencián tartott szakmai prezentációt, amely prezentáció témája a PSD2 kapcsán bevezetendő új informatikai biztonsági követelmények voltak. Továbbá előadást tartott az MNB – a Magyar Bankszövetség szervezésében – a magyar bankok felső vezetőinek tájékoztatására szervezett eseményen, ahol az azonnali fizetési rendszer infrastruktúrájának fejlesztéséről esett szó.

9. Az MNB statisztikai tevékenysége

MONETÁRIS ÉS PÉNZÜGYI STABILITÁSI STATISZTIKA

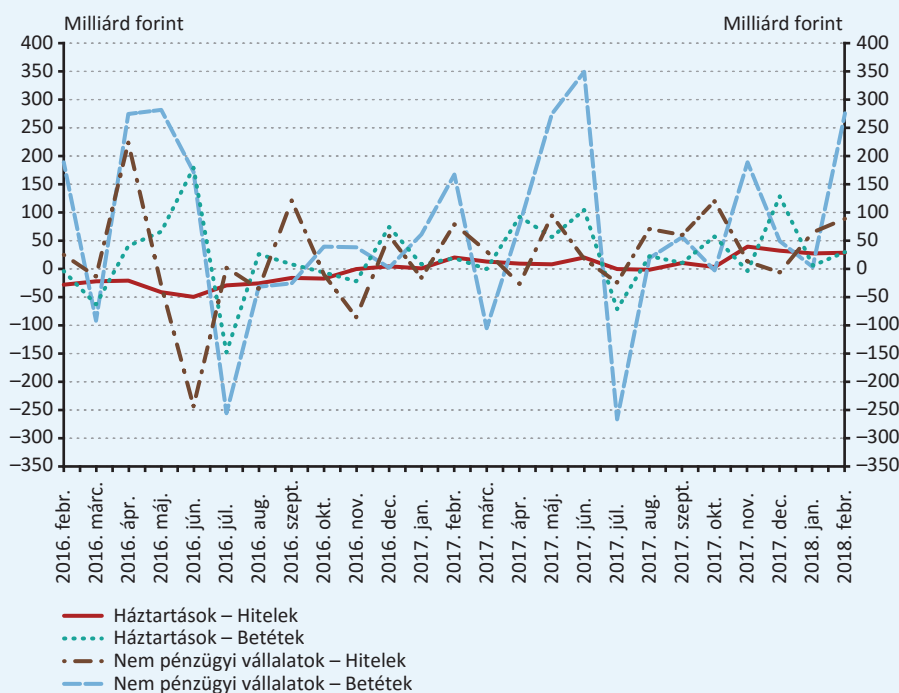
Az MNB havonta publikálja a hitelintézetek összevont mérlegének főbb számait. A 2018. februári adatok alapján készített statisztikák 2018. április 5-én jelentek meg.

A szezonálisan nem igazított adatok szerint a háztartások 2017 december és 2018 február hónapokban nettó hiteltörlesztők, 2018 januárhónapban nettó hitelfelvevők, a nem pénzügyi vállalatok mindhárom vizsgált hónapban nettó hitelfelvevők voltak. Összességében a hitelek állománya tranzakcióból eredően a vizsgált három hónapban a háztartások esetén 19,1 milliárd forinttal csökkent, a nem pénzügyi vállalatok esetén 91,5 milliárd forinttal nőtt.

A szezonális hatástól meg nem tisztított tranzakciós adatok alapján a háztartások tekintetében mindhárom vizsgált hónapban nettó betételhelyezés volt megfigyelhető, míg a nem pénzügyi vállalatok tekintetében 2017 december és 2018 február hónapokban nettó betételhelyezés, míg 2018 januárban nettó betétkivonás történt. A betétállomány tranzakcióból eredően a vizsgált három hónapban összességében 198,9 milliárd forinttal nőtt a háztartások esetén, míg a nem pénzügyi vállalatok tekintetében 288,3 milliárd forinttal emelkedett.

13. ábra

A háztartások és a nem pénzügyi vállalatok hitel- és betéttranzakciói a szezonálisan nem igazított adatok alapján

Forrás: MNB.

Szintén 2018. április 5-én jelent meg a nem pénzügyi vállalati és háztartási hitel- és betétkamatlábakról szóló havi sajtóközlemény.

A közzétett adatok szerint a háztartások által – a vizsgált 2017. december és 2018. február közötti időszak alatt – elhelyezett forint betétek átlagos kamatlába enyhén nőtt az 2017. november hónaphoz viszonyítva. A háztartásoknak nyújtott forint lakáscélú hitelek és személyi hitelek átlagos hitelköltség mutatója csökkent a vizsgált időszakban, míg a szabad felhasználású jelzáloghitelek esetén kismértékű emelkedés figyelhető meg.

A nem pénzügyi vállalati szektor esetében a legfeljebb 1 éves kamatfixálású, 1 millió euro érték alatti és feletti kategóriában az új forinthitelek átlagos kamatlábainál csökkenés tapasztalható a vizsgált időszakban.

FELÜGYELETI STATISZTIKA

Az MNB 2018. február 28-án publikálta a hitelintézetek 2017. IV. negyedév végi prudenciális adatait.

A hitelintézetek mérlegfőösszege 2017. IV. negyedévben további 1,5%-kal nőtt, 2017. év egészében pedig 5,7%-kal emelkedett, így 2017. év végén elérte a 36 354 milliárd Ft-ot. A hitelek nettó mérlegállománya a IV. negyedévben kismértékben, 0,2%-kal nőtt, éves szinten azonban 8,0%-kal bővült. Ezen belül a belföldi nem pénzügyi vállalatok nettó hitelállománya 2017-ben 12,7%-kal, a háztartásoké pedig 4,6%-kal nőtt.

A nemteljesítő hitelek aránya a nem pénzügyi vállalati szektorban 7,9%-ról 7,2%-ra, a háztartási szektorban 12,4%-ról 10,9%-ra csökkent a IV. negyedévben. A 90 napon túl késedelmes hitelek aránya a szeptember végi 4,1%-ról 2017. év végére 3,7%-ra mérséklődött.

2017. évben a hitelintézetek az előzetes adatok alapján 694 milliárd Ft adózás előtti nyereséget értek el.

Az átlagos teljes tőke megfelelési mutató 2017. év végén 20,5% volt. A belföldi irányítású hitelintézetek mérlegfőösszegének aránya a teljes szektor mérlegfőösszegéhez viszonyítva 2017. év végén 55,4% volt.

Az MNB 2018. február 23-án publikálta a pénztárak, 2018. március 14-én pedig a biztosítók 2017. IV. negyedévi prudenciális adatait.

Az önkéntes nyugdíjpénztári vagyon 10,1%-os éves növekedéssel 2017. IV. negyedév végére elérte az 1 392 milliárd forintot, a tagok számában azonban jelentős változás nem figyelhető meg. Az egészség- és önszegélyező pénztári intézménycsoport taglétszáma kis mértékben csökkent az előző év végéhez viszonyítva. A magánnyugdíjpénztáraknál jelentős változás nem történt.

2017. IV. negyedév végén a biztosítóintézetek szerződésállománya 13 440 574 db volt, mely 3,9%-os emelkedést mutat az egy évvel korábbihoz viszonyítva, ezzel egyidejűleg a IV. negyedévi díjbevétel 237 milliárd Ft, ami több, mint 8,8%-os növekedést jelent az egy évvel korábbihoz képest. A Szolvencia II szabályozórendszer alapján a biztosítóintézetek szektorszintű szavatoló tőke feltöltöttségi szintje 225,8%, mely az előző év azonos időszakához képest több mint 8,9 százalékpontos bővülést jelent.

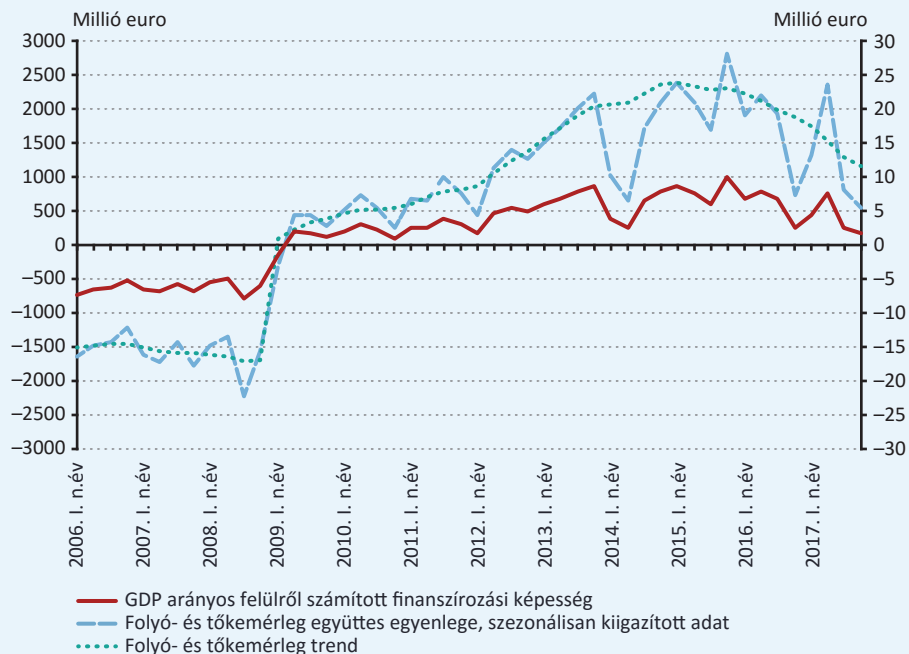
FIZETÉSIMÉRLEG-STATISZTIKÁK

Az MNB 2018. március 23-án első alkalommal publikálta a 2017. IV. negyedéves fizetésimérleg-statisztikákat, valamint revideálta a 2015, 2016 éves és a 2017 I-III. negyedéves adatokat.

2017. IV. negyedévében a külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes egyenlege) kiigazítás nélküli értéke 628 millió euro (196 milliárd forint) volt. A szezonális hatások kiszűrésével a mutató 562 millió euro (189 milliárd forint), a negyedéves GDP 1,8 %-a.

14. ábra A külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség millió euróban (bal tengely)

és a negyedéves GDP arányában (jobb tengely)

Forrás: MNB.

2017. december végén a jegybanksi tartalékok értéke 23,4 milliárd euro volt. A közvetlentőke-befektetésen belül elszámolt adósságot nem tartalmazó nemzetgazdasági nettó adósságállomány 2017. december végén 16,2 milliárd euro (az utolsó négy negyedéves GDP arányában 13,1 %) volt.

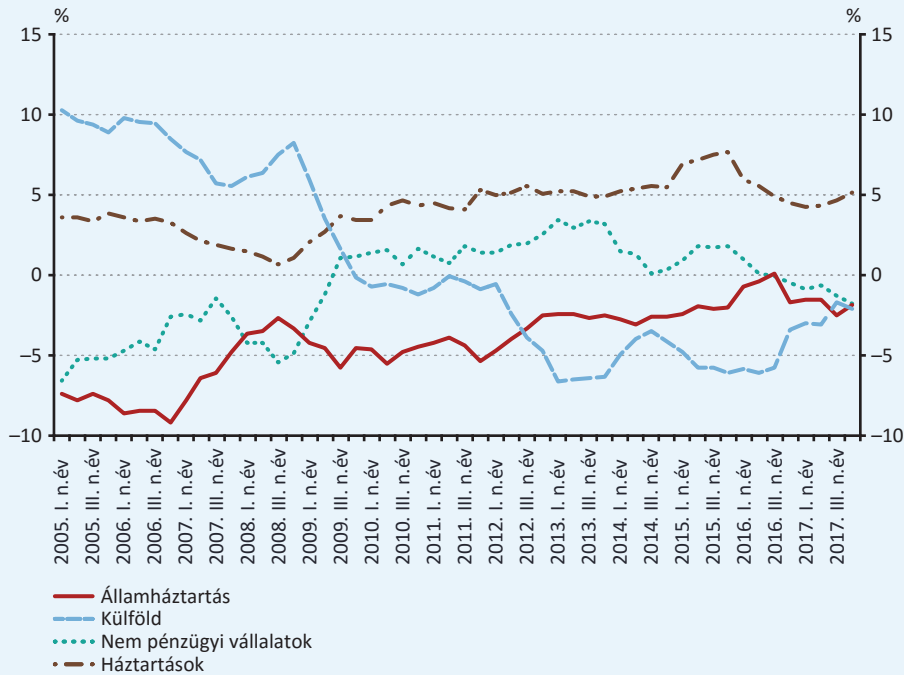
PÉNZÜGYI SZÁMLÁK

Az MNB 2018. április 3-án jelentette meg a 2017. év egészére vonatkozó teljes körű pénzügyi számláit, amely egyrészt tartalmazta az államháztartás és a háztartások február közepén közölt előzetes adatainak frissítését, valamint bemutatta a pénzügyi és nem pénzügyi vállalatok, a nonprofit intézmények és a külföld pénzügyi vagyonát és finanszírozási folyamatait is. Ennek alapján az államháztartás nettó finanszírozási igénye a GDP 1,9 százalékát tette ki, háztartások nettó finanszírozási képessége a GDP 5,1 százalékát, a nem pénzügyi vállalatok nettó finanszírozási igénye a GDP 1,7 százalékát, a külföld nettó finanszírozási igénye pedig a GDP 2,1 százalékát érte el 2017-ben.

15. ábra
A fő szektorok nettó finanszírozási képessége a GDP százalékában

(utolsó négy negyedév egyenlege/utolsó négy negyedév GDP-je)

Forrás: MNB.

A teljes körű pénzügyi számlák publikálásával egyidejűleg az MNB a Központi Statisztikai Hivatallal és a Nemzetgazdasági Minisztériummal együttműködve elkészítette az Európai Bizottságnak szóló EDP-jelentést, amely a 2014-2017 közötti időszak államháztartás hiányára és adósságára vonatkozóan tartalmaz részletes statisztikai adatokat. Az intézmények közötti munkamegosztás alapján az MNB az államadóssággal és az államháztartás finanszírozásával kapcsolatos adatösszeállítást és adatszolgáltatást végzi. Az EDP jelentésben az államháztartás Eximbankkal együtt számított adatai kerültek feltüntetésre az Eurostat módszertani döntésének megfelelően. Az így módon számított bruttó, névértékes adósság a GDP 73,6 százalékát tette ki 2017 végén, amely 1,9 százalékkal magasabb a pénzügyi számla statisztikában publikált adósságmutatónál.

A JEGYBANKI INFORMÁCIÓS RENDSZER

2018 I. negyedévében jogszabályi változások, valamint biztosítói felügyeleti adatigények miatt módosításra került az MNB alapvető feladataihoz, továbbá a pénz- és hitelpiaci szervezetek, valamint a biztosítási piaci szervezetek felügyeleti célú adatszolgáltatásaihoz kapcsolódó MNB rendelet^{4[1]}.

^{4 [1]} 9/2018. (III. 23.) MNB rendelet adatszolgáltatási tárgyú MNB rendeletek módosításáról és hatályon kívül helyezéséről

IDŐKÖZI JELENTÉS

2018. április 27.

Nyomda: Pauker–Prospektus–SPL konzorcium
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1054 BUDAPEST, SZABADSÁG TÉR 9.